

ALBERT JAKOPIČ-KAJTIMIR
NOVI PREDSEDNIK GLAVNEGA ODBORA
SZDL SLOVENIJE

Novi predsednik glavnega odbora SZDL Slovenije se je rodil 24. novembra 1914 v Ljubljani, kjer je končal gimnazijo in pravno fakulteto. Od aprila 1941 naprej je bil politični aktivist v Ljubljani, v NOB pa od marca 1942. Bil je komandant 30. divizije in načelnik štaba devetega korpusa NOV in PO Slovenije. Član Zveze komunistov je od leta 1942. Je nosilec odli-

kovanja narodnega heroja in partizanske spomenice 1941. Po osvoboditvi je bil odgovorni državni in partijski funkcionar. — Od aprila 1954 je bil tov. Jakopič sekretar okrajnega komiteja ZK Koper. Je član glavnega odbora SZDL Slovenije, ljudski poslanec zvezne in republiške ljudske skupščine, član izvršnega komiteja CK ZKS, član CK ZKJ in član glavnega odbora Zveze borcev Slovenije.

Na Debeli rtič, v Fazan in v Gozd-Martuljek bo šlo 420 otrok

S pomočjo okrajnega odbora RK Novo mesto bo šlo letos iz našega okraja na zdraviljenje v zdravilišče Gozd-Martuljek 50 otrok, v klimatsko zdravilišče RK Slovenije na Debeli rtiču 230 otrok in v počitniško kolonijo Fazan 140 otrok, skupaj torej 420 otrok. Precejšnji del sredstev bo kot vedno tudi letos prispeval Okrajni zavod za socialno zavarovanje. Večina otrok je že opravila zdravstvene preglede, otroci prve izmene pa najbrž že stejejo dneve do odhoda. Nekaj težav je samo pri otrocih, ki bi morali v Fazan: zanje so doslej prispevale občinske službe za soci-

alno varstvo, te pa letos nimajo na razpolago potrebnih sredstev.

Sevniški podmladkarji AMD: prvi v LRS!

17. junija je v Ljubljani na RTV v okviru oddaje o prometni varnosti tekmovalo 8 ekip iz vseh okrajev republike. Naš okraj je zastopala ekipa podmladkarjev AMD iz Sevnice, ki je bila na okrajnem izbirnem tekmovanju najboljša. Tudi na javni oddaji nas je nadvse častno zastopala in osvojila 1. mesto ter prejela prvo republiško nagrado. Na isti oddaji so bile hkrati slovesno podeljene nagrade 3-mesečnega tekmovanja za prometno varnost, v katerem so sodelovale vse slovenske šole. Sevniški podmladkarji so tudi tu prejeli prvo nagrado — avtomobilček, ki je najbrž prvi te vrste v našem okraju. Prizadevnim podmladkarjem AMD Sevnica iskreno čestitamo!

Nov daljnovod za Belo krajino

Elektro Novo mesto je pričelo letos graditi nov 35 KV daljnovod v Belo krajino. Letos bodo opravili vsa gradbena dela: izkope jam in postavitev drogov. Drogovi bodo največ leseni, na obremenjenih mestih pa bodo postavili železne. Celotna gradnja novega daljnovoda bo veljala 85 milijonov din. Letos bodo porabili za gradbena dela 50 milijonov. Kolektiv Elektro gradi daljnovod iz lastnih sredstev s pomočjo amortizacije, za manjši znesek (okoli 7 milijonov) pa bodo morebiti najeli posojilo pri Soških elektrarnah. Novi daljnovod

Prava pot za rešitev vseh perečih vprašanj

Ob razgibanem političnem delu organizacij Socialistične zveze, ki so zadnje tedne sredi izredno živahne in široke akcije ter množičnih zborovanj, namenjenih uresničitvi nalog, na katere je opozoril tovariš predsednik Tito v svojem znamenitem govoru v Splitu, smo naprosili predsednika okrajnega odbora SZDL tovariša Viktorja Zupančiča, da je odgovoril na nekaj naših vprašanj. Sedanje delo političnih organizacij v okraju je tovariš Zupančič ocenil takole:

Organizacije Socialistične zveze so v zadnjem obdobju — od organov okrajnega odbora (komisij in podkomisij, ki so se uspešno lotile vrste problemov s področja zdravstva, šolstva, dela z mladino in dr.) pa do občinskih odborov SZDL ter krajevnih organizacij — delale tako razgibano in vsestransko, da je točna ugotovitev: takega sodelovanja celotnega aktiva na terenu in na vasi in take živahnosti v našem okraju že dolgo nismo imeli! Cuti se vloga komunistov v organizacijah Socialistične zveze. Tam, kjer komunisti še niso razumeli svojega dela, organizacije SZDL še spijo in jih še nismo uspeli

obuditi. Smatram, da smo s tako razgibanim političnim delom uspeli v priložni meri pokazati našim državljanom, članom Socialistične zveze, pravo pot za reševanje problemov, na katere je opozorilo Pismo izvršnega komiteja CK ZKJ in govor tovariša predsednika Tita v Splitu 6. maja 1962.

Uspeli smo tudi usmeriti razprave o nekaterih negativnih pojavih v pravilno smer. To je bilo zelo važno, saj gre za primere, ki so bili zelo škodljivi za naše nadaljnje družbene odnose, hkrati pa je bilo treba ljudem povedati, kakšne objektivne težave srečujemo na področju gospodarstva in drugod.

Zbori članstva Socialistične zveze so bili v teh tednih marsikje izredno dobro obiskani. Menim, da so to vprašanje še posebno dobro rešili v brežiški občini, kjer so predstavniki gospodarskih organizacij prišli s problemi svojih kolektivov pred občane, kar je edino pravilna oblika našega nadaljnega dela. Razprava na zboru v Semiču je n. pr. pokazala, da so ljudje pripravljeni sodelovati in tudi marsikaj prenesti, ko je

treba rešiti tudi lokalna gospodarska vprašanja. V Semiču so upravičeno kritizirali nekatere slabe pojave v gospodarjenju zadruga, prevelike marže, slabe odnose zdravstvenih delavcev do bolnikov, pa tudi primere počasnega reševanja nekaterih zadev, ki bi jih moral hitreje urediti ljudski odbor. Vse to samo potrjuje, da ljudje razumejo naše skupne, objektivne težave, da pa so upravičeno hudi na vse tiste pojave in malomarnosti, ki jih ni prav nič treba in ki jih lahko odpravimo brez vsakršnih denarnih izdatkov in kakšnih posebnih ukrepov!

Za drugo obdobje našega dela imamo zdaj pred sabo zelo obsežno in bogato gradivo. Občinske komisije za izvajanje načel o delitvi dohodka in ObLO so ponekod že veliko naredile; zlasti dobro dela taka komisija v Novem mestu, ki je zelo čvrsta in solidno dela. Imamo tudi že prve ukrepe teh komisij in zborov ljudskih odborov (odloke glede marž, znižanega prometnega davka in pod.), ki so bili sprejeti na pobude iz vrst številnih dobrih predlogov zborov članov SZDL. S tem gradivom gredo zdaj občinski odbori Socialistične zveze na svoje plenumne, kjer bodo ponovno analizirali zbrane ugotovitve in predlagali ljudskim odborom nadaljnje potrebne ukrepe. To bodo hkrati tudi priložnosti, da postavi organizacija še sebi naloge

za nadaljnje delo. Zbrano gradivo je treba zdaj predložiti vsem članom Socialistične zveze. Ugotovitve ne smejo ostati samo pri vodstvih krajevnih organizacij SZDL, temveč jih mora spoznati sleherni član naših kolektivov, sindikatov tja do zadnjega prebivalca tudi najoddaljenejše vasice! Posebno sindikati imajo zdaj zelo važne naloge, ki se jih njihove organizacije že začinjajo lotevati.

Razgibanost zadnjih tednov, ko so se vsi naši delovni ljudje spričo dela občinskih komisij, delavskih svetov, sindikatov, osnovnih organizacij ZK in Socialistične zveze začeli resno spraševati o tem, kaj so naredili lani in letos in o tem, kar so za to svoje delo dobili, je zares razveseljiva. Prišli smo do tega, da vsak posameznik resno ocenjuje svoje delo in delež, ki ga je dobil od skupnosti. To pa je razveseljiv in spodbuden napredek. Lahko trdim, da je formula, s katero delajo občinske komisije, dosegla pri nas predvsem izreden političen uspeh, ne samo potrebnih administrativnih ukrepov. Segla je do slehernega, ki je sestavni člen naše družbe. Pri tem seveda ne smemo pozabiti, kako bi pomagali vsem tistim, ki se spričo novih nalog morda še ne znajdejo, hočejo pa si odnose urediti. Ponekod tega res ne znajo, drugje spet so naselili finančnim strokovnjakoma v podjetjih.

Naj znova podčrtam osnovno nalogo vsega našega sedanjega dela:

— doseči je treba, da bomo naša podjetja čimprej uredili in dosegli večjo proizvodnost;

— urediti moramo družbene odnose v kolektivih, kar nam bo spet zajamčilo nadaljnjo rast produktivnosti in celotnega razvoja našega gospodarstva, ki mora začeti proizvajati tudi ceneje in kvalitetnejše kot doslej. Zato smo z uspehi političnega dela naših organizacij zadnjih tednov lahko zadovoljni, moramo pa jih seveda vztrajno nadaljevati.

Planinski teden Spod. Posavja

Ob 60-letnici planinske koče na Lisci organizira Planinsko društvo za sevniško in videmsko-krško občino planinski teden, ki bo od 1. do 8. julija. V tem tednu bodo predavali naši najboljši alpinisti, v izložbah pa bo prikazan razvoj planinstva v Posavju. Ob zaključku bo na Lisci proslava. Tedaj se bodo tudi spomnili Jurkovih bratov, ki so 1902 postavili Jurkovo kočo in ta-

ko preprečili tujcem, da bi si tam zgradili svoj dom. Pozneje so se v tej koči zbirali partizani in aktivisti, za kar je zvedel tudi okupator in kočo požgal. Šele pred desetimi leti so požrtvovalni planinci Spodnjega Posavja na Lisci postavili lep in udoben Tončekov dom, ki je ena najlepših turističnih postojank v Spodnjem Posavju. Lojze Jančič

Obvezen pouk prometne vzgoje

Okrajna komisija za prometno varnost je na seji 9. maja letos razpravljala o osnutku učnega načrta za pouk prometne varnosti. Na seji so bili prisotni tudi predstavniki občinskih pedagoških zavodov. Komisija je sprejela predlagani učni načrt in ga nato dala v pretres okrajnemu svetu za šolstvo, ki je vsem pedagoškim zavodov priporočil, naj ga osvoje in v prihodnjem šolskem letu na vseh obveznih šolah uvedejo redni pouk o prometni varnosti.

POZIV

Prosimo vse sodelavce in dopisnike našega lista, ki morajo po veljavnih predpisih odpreti žiro račune pri pristojnih komunalnih bankah, da nam takoj sporočijo številko svojega računa, sicer jim junijskega obračuna honorarja ne bomo mogli pravočasno poslati.

Urpava lista

VREME

OD 21. 6. DO 1. 7. 1962

Dež z ohladitvijo pričakujemo okrog 25. junija in bo verjetno trajal dva dni. V ostalem bo v splošnem lepo vreme, le včasih krajevne nevihte. Dr. V. M.

Včeraj so se poslovili od svojih razredov, tovarišev učiteljev in učiteljic ter od sošolcev — septembra pa se bodo vrnili: zdravi, ožgani od sonca in vetra, nasmežani in spočiti v učilnice, polni novih moči za nova srečanja z učenostjo. Vsem mladim bralcem in prijateljem Dolenjskega lista želimo PRIJETNE IN VESELE POČITNICE!

JUTRI 4. SEJA OKRAJNEGA ODBORA SZDL O SREDNJEM IN STROKOVNEM ŠOLSTVU TER POŠOLSKEM IZOBRAŽEVANJU

Jutri se bo ob 8.30 začela v dvorani zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnosti dela v Novem mestu 4. redna seja okrajnega odbora Socialistične zveze. Tokrat je na dnevnem redu poročilo o problematiki srednjega in strokovnega šolstva ter o pošolskem izobraževanju v okraju, ki ga je izvršni odbor okr. odbora SZDL pripravil na svoji seji v ponedeljek popoldne. Druga točka dnevnega reda je informacija o nekaterih ukrepih v okraju v zvezi z uresničevanjem tekočih gospodarskih nalog.

Na sejo so povabili tudi vse ljudske poslance z našega področja. Člani okr. odbora SZDL so dobili teze za sejo vnaprej, da bi lahko s plodno razpravo in skupnimi najeti priporočili odboru do dobrih sklepov.

OPEKARNA ZA LOG PRIČAKUJE UGODNEJŠO SEZONO

Letošnje muhasto in sila neugodno vreme ni prekrizalo načrtov samo kmetijem, gostincem in drugim, katerih dejavnost je pogojena z vremenskimi razmerami. Tudi v industriji gradbenega materiala ni šlo vse brez ovir. Se danes se občutijo posledice zime, v kateri niso mogli opraviti nujnih priprav za proizvodnjo.

Tudi v novomeški opekarni Zalog je to eden od glavnih vzrokov, da ugotavljajo za 30 odstotkov manjšo proizvodnjo, kakor je bila lani v istem obdobju. Pozne priprave glinokopov (le-te so lahko uredili šele v spomladanskih mesecih) in še vrsta drugih ovir pri načrtu za racionalno izkoriščanje surovin, kakor tudi drugi vzroki so vplivali, da so peči in sušilnice več mesecev delale le s polovično kapaciteto.

Zaradi take minimalne proizvodnje, na katero je iz navedenih vzrokov prešla opekarna Zalog, so se znižali

Na sejmišču slab promet

Ker imajo kmetovalci ob nastopu lepega vremena polne roke dela, se jih je v ponedeljek, 18. junija, le malo odločilo pripeljati prašice na sejem. Od 551 prašičev je bilo prodanih 422. Cena se od zadnjega sejma ni dosti spremenila: prodajali so jih po 5.000 do 8.000 din.

OBRTNI SERVIS V SEMIČU

Izdeluje po naročilu motike vseh vrst, gozdne in vozniške sekire, težke cepine, zidarske žlice (večje in manjše) kljukce (krošlje), mesarice, plankarice in bradlje. Zadruga, posestva in trgovine naj sklenejo pogodbo za prihodnjo sezono!

tudi osebni dohodki zaposlenih. Zmanjšanje je sledilo kljub temu da podjetje ni zaposlilo predvidenega števila sezoncev. Tako je delovni kolektiv v aprilu in maju prejemal le 80-odstotne osebne dohodke in se je najnižji prejemek gibal okrog 12.000 dinarjev, najvišji pa okrog 40 tisoč dinarjev. V tem obdobju je bilo najslabše plačano upravno osebje in delavci v delavnicah.

Spričo vseh neugodnosti, ki so podjetje zatekle v tekočem gospodarskem letu, pa izdelki ne ostajajo v skladišču. Potrebe gradbenih podjetij so celo večje kakor kdaj koli, saj gradbenega materiala na splošno primanjkuje, čeprav se letos manj gradi kot prejšnja leta. Zato podjetja, kakršno je opekarna Zalog, spričo zmanjšane proizvodnje le stezka izdelajo sproti za trg.

V takih okoliščinah opekarna Zalog pričakuje, da se bo zlasti v drugem polletju marsikaj izboljšalo. Predvsem predvidevajo, da bi lahko povečali osebne dohodke tistim delavcem, ki imajo zdaj najnižje prejemke. Komisija za sestavo pravil o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov v podjetju že razpravlja o tem; najnižji prejemki bi se povečali na 16.000 dinarjev.

Letos 122 milijonov za elektrifikacijo

Na področju Elektro Novo mesto bodo letos porabili za elektrifikacijo 122 milijonov dinarjev. Največ teh sredstev je namenjenih za gradnjo novega 35-tisočvoltnega daljnovo-oda v Belo krajino. Razen tega bodo zgradili 8 novih transformatorskih postaj, od tega 4 v občini Novo mesto, 2 v občini Trebnje in po eno v občini Metlika in Črnomelj. ~~Letos 122 milijonov~~ bodo porabili za obnovo in preureditev nizkonapetostnega omrežja. V 122 milijonih, kolikor bo Elektro Novo mesto letos porabilo za elektrifikacijo, je tudi del deblokirane amorti-

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Brez dvoma je narod, kot je alžirski, prej zaslužil svobodo in neodvisnost. Da se lahko imenuje narod, je dokazal ne samo s svojim dolgoletnim bojem za svobodo, ampak tudi z nenavadno zrelostjo in samopremagovanjem. Vse te vrline so alžirskemu osvobodilnemu gibanju in alžirskemu narodu prinesle še eno zmago: po štirinajst dni trajajočih pogajanj na sedežučasne izvršne oblasti v Rocher Noiru med alžirskimi in francoskimi predstavniki in »civilisti« OAS je vodstvo OAS je v piratski oddaji po alžirskemu radiu sporočilo, naj teroristi ustavijo svoje akcije.

Prezgodaj je še za končno sodbu o tem sklepu OAS, posebno ker je njihov napovedovalec v oddaji pripomnil, naj ostanejo oasovci »budni«. Toda eno je gotovo: OAS je s tem priznala svoj poraz, vojaški in politični. Toda to zahteva nekoliko daljše pojasnilo.

Po 19. marcu, ko so podpisali evianske sporazume, je OAS sprožila nebrzdan val terorja, da bi izzvala muslimansko prebivalstvo. Namen je bil očiten: popolnoma svojevoljno pobijanje Alžircev (ob zelo mlačnem zadržanju francoske vojske) naj bi pripravilo muslimansko prebivalstvo do tega, da bi se začelo prav tako slepo znašati nad evropskim prebivalstvom. Vmešala bi se armada in spet bi nastalo vsepobno pobijanje. Ta naklep se je izjalovil. Muslimani so ostali — vsaj na zunaj — mirni in disciplinirani.

Potem je prišel drugi poskus OAS, da bi organizirala vojaški upor proti de Gaulleu. Tudi ta poskus je propadel in datum referendum — 1. julij — se je bližal, neizprosno kot usoda.

Potem je prišlo tretje in zadnje

obdobje. Oasovci so v obupu razglasili, da bodo Alžircem prepustili Alžirijo takšno, kakršno »smo dobili leta 1830.« Z geslom »Požgite deželo!« so začeli požigati in razstreljevati bolnišnice, šole, upravna in gospodarska poslopja, tovarne, hidrocentrale. V Alžiru so med drugim uničili univerzitetno knjižnico s pol milijona knjigami in najmodernejšo bolnišnico, ki je imela nad

šilna pot, ki jim je obetala novo življenje, predvsem pa možnost, da ostanejo v svoji domovini, saj se je mnogo Evropejcev rodilo v Alžiriji in je zanje Francija pravzaprav tučina. Mrzlično so začeli iskati stikov z začasno alžirsko vlado in presenečeni ugotovili, da jim ta nudi vsa jamstva. In ne samo to — pomilostitev za zločine, ki so jih utegnili zagrešiti v preteklosti.

OAS KAPITULIRALA

dva tisoč postelj. V Kabiliji so razstrelili dve hidrocentrali, v Sahari zažgali petrolejski vrelec itd.

Toda to je bilo hropenje smrtno ranjene zveri. Zveri je bila zlomljena hrbtenica tisti trenutke, ko je evropsko prebivalstvo spoznalo, da je boj izgubljen in se začelo množično izseljevati v Francijo, zaslepljeno od oasovske propagande. OAS je sicer skušala zajeziti ta odliv prebivalstva, a jo je pri tem ovirala lastna propaganda, češ da ni drugega izhoda, češ da FLN ne bo poznala milosti in da bo vse pobila.

V vsem tem času je vodstvo začasne alžirske vlade kazalo izredno zrelost, pronicljivost in velikodušnost. Nenehno je opozarjalo evropsko prebivalstvo, da mu jamči življenje in delo in da je v novi Alžiriji mesta za vse: muslimane in Evropejce.

Ta alžirska poslanica je — kot vse kaže — naposled prodrla v zavest evropskega prebivalstva. Nenedoma se je prikazala druga, odre-

Zdaj je divjanje OAS postalo celo v njihovih očeh ne samo zločin, ampak neumnost. Če bo OAS vse uničila — so si mislili — bomo ob vse: ob domove, tovarne, šole.

V poveljstvu OAS je prišlo do razcepa. O tem dokazuje tudi najnovejšo sporočilo oasovskih skupin iz Bona in Orana (po razglasu OAS iz Alžira, da je treba končati s terorjem), da nadaljujejo boj. Toda to ne more bistveno spremeniti teka dogodkov.

Še nekaj dni je do prvega julija, ko bo svobodna Alžirija na referendumu izrekla svojo voljo. Ta Alžirija bo naposled postala svobodna in uresničen bo sen brez števila mučencev in rodoljubov. Nemirni svet pa lahko najde v tej deželi velik in plemenit nauk: kljub neznošnim krivicam in trpljenju je osvobojeno alžirsko ljudstvo velikodušno ponudilo roko sprave svojim večrajšnjim zatiralcem in dokazalo, da bi lahko ljudje po vsem svetu — ne glede na barvo in druge razlike — živeli v miru in slogi in enakopravnosti.

Umetna gnojila: dobro, semena: slabo

Letos smo porabili v kmetijstvu toliko umetnih gnojil kot nikoli prej. Ugotovitev je toliko bolj razveseljiva,

zajcije iz prejšnjih let, sicer pa Elektro Novo mesto ustvarja vsako leto za okoli 60 milijonov din amortizacije.

ker je bilo porabljenih mnogo gnojil v družbenem in zasebnem kmetijskem sektorju. Lahko rečemo celo več: letos so začeli s pridom posegati po umetnih gnojilih tudi kmetje, ki sicer nimajo pogodbenih odnosov z zadrugo. Precej slabše pa je s seme-

ni, katerih smo porabili zelo malo. Na večje hektarske donose razen ostalega odločilno vplivajo tudi sortna semena. V tem pogledu smo v zadnjih letih naredili bolj malo in se ne moremo preveč pohvaliti. Menjava semen, naj si bo to pri žitaricah ali pri krompirju, količinsko ne ustreza z ozirom na zasejane površine. Zato bodo kmetijske organizacije morale o tem resneje razmišljati in tudi ukrepati.

• V četrtek, 21. junija se začne v Akri, glavnem mestu Gane, mednarodna konferenca »Svet brez bombe«, ki se je bo udeležilo kakih sto uglednih osebnosti iz vseh krajev sveta. Tudi Jugoslavija se je bo udeležila.

• V Kairu je bila konferenca političnega odbora držav sabslanske skupine, ki je proučila mednarodni položaj in afriške probleme posebej. Konferenca, ki so se je udeležili najvišji predstavniki ZAR, Maroka, Gvineje, Malije, Alžirije in Gane, je priporočila vzpostavitve »afriške solidarnosti«, ki naj bi zajela vse afriške države.

• Vršilec dolžnosti generalnega sekretarja OZN U Tanti je obvestil indonezijskega zunanjega ministra, da je Nizozemska »v načelu« sprejela ameriški načrt o ureditvi zaobmočirskega spora.

• Predsednik ministrskega sveta ZSSR Hruščov je na čelu partijske in državne delegacije Sovjetske zveze prispel na enotedenski uradni obisk v Romunijo. Pred kratkim je bil na uradnem obisku v Bolgariji.

• Francov režim se je zdaj ločil deportacij pomembnih političnih osebnosti — celo med španskimi monarhisti — da bi zatri čedalje hujšo opozicijo proti svojemu diktatorskemu režimu.

• Katanska družba »Union Minière«, ki drži na oblasti Combeja, je objavila poročilo, namenjeno svojim delničarjem. Poročilo je »spodbudno«: kljub nedavnim bojem v Katangi in negotovemu položaju je imela družba v zadnjem letu poldrugo milijardo belgijskih frankov dobička.

• Ameriški senat je sprejel proračun, ki določa za prihodnje finančno leto vojaške izdatke v znesku skoraj 48,5 milijarde dolarjev. To je največji vojaški proračun ZDA v mirnem času.

• V ameriških političnih in vojaških krogih je povzročila vznemirjenje napoved, da bo Sovjetska zveza morda dobavila Indiji reakcijska lovška letala.

• Južnoafriški parlament je obravnaval načrt zakona o »sobotah«, ki določa smrtno kazen celo za manjše prekrške, ki so v nasprotju s tem zakonom. S tem zakonom skuša Verwoerdova vlada zatreti sliherno opozicijo in ovekovečiti svoje rasno politiko.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V četrtek je bila v Ljubljani skupna seja Glavnega odbora SZDL in Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, na kateri so obravnavali aktualne naloge Socialistične zveze in sindikatov pri razvijanju gospodarstva in socialističnih odnosov. Na ločeni seji Glavnega odbora je bil izvoljen za novega predsednika Glavnega odbora SZDL Slovenije Albert Jakopič Kajtnič, namesto Vide Tomšič, ki je prevzela novo dolžnost predsednice Ljudske skupščine LR Slovenije.

Referat o aktualnih nalogah Socialistične zveze in sindikatov pri razvijanju gospodarstva in socialističnih odnosov je podal Stane Kavčič. Uvodoma je poudaril, da ni naloga skupnega plenuma ponavljati naloge in stališča, ki so dani v pismu in zlasti v govorih tovariša Tita in Kardelja, ampak je njegova naloga dogovoriti se, kako ta stališča, zaključke in naloge oživiti. Ko je govoril o potrebi po vsestranosti in poglobljenosti naših razprav, je med drugim dejal, da je vsako precejevanje doseženih rezultatov in podcenjevanje napak enako nevarno kakor tudi pretiravanje in oceni negativnega in v podcenjevanju negativnega. Samo pod pogojem, da se bo naš osnovni politični aktiv zelo energično boril za vsestransko objektivno ocenjevanje sedanje konkretne družbene stvarnosti, bo sedanja politična razgibanost delovnih ljudi dala tudi največje, vsestransko pozitivne rezultate.

Tovariš Kavčič je podčrtal samokritičen odnos predvsem delovnih kolektivov. So pa tudi take, sicer redke organizacije, ki so dane kritične analize in opozorila, ki jih vsebujejo omejeni politični dokumenti, razumele enostransko ali jih celo nepravilno tomačile. Kritična analiza uspehov in napak mora biti napravljena z namenom, da se napake popravijo in da se še bolj utrdijo naše vrste, medtem ko enostranske in zlonamerne trditve vedno dosežejo nasproten učinek. Kritičerstvo, ki povzroča nezaupanje in malodušje pri najbolj delovnih kadrih odklanjanje predvsem zato, ker to ne vodi k napredku.

Ko je tovariš Kavčič govoril o kvalitativnih spremembah v našem gospodarstvu, je posebej

podčrtal dejstvo, da so se namreč naše materialne proizvodne sile razvile do stopnje, ko ni več bistvena samo proizvodnja. Postali smo namreč tako bogati — kljub relativnemu pomanjkanju — da nam ni potrebna več vsaka proizvodnja; nam je potrebna samo tista proizvodnja, ki glede na svojo proizvodno ceno, na svojo kvaliteto in izbiro ustreza čedalje bolj zahtevnim pogojem mednarodne delitve dela. Pri izvozu in mednarodni delitvi dela pa ne gre zgolj za uravnoteženje naše bilance, ampak predvsem za nalogo, ki se v končni konsekvenci postavlja takole: ali dobiti zunanje tržišče za določene artikle ali pa zaustaviti to proizvodnjo, kar pomeni zmanjšati nadaljnji tempo razvoja proizva-

NALOGE DNEVA IN JUTRIŠNJI DAN

jalnih sil. Seveda moramo izbrati prvo možnost, to pa pomeni, boriti se za večjo produktivnost dela, ki mora dati tako proizvodnjo, da bo zmožna zdržati mednarodno konkurenco.

Lahko bi rekli, je dejal tovariš Kavčič, da se na tej podlagi začneja drugo obdobje v razvoju naših materialnih proizvodnih sil. In v tej zvezi se zato postavljajo vprašanja, nastajajo problemi in glavoboli, ki jih do zdaj nismo poznali ali vsaj ne v tako ostri obliki. Vse to seveda niso simptomi stagnacije našega ekonomskega razvoja in ekonomske krize, ampak so vse to znaki višje stopnje razvoja proizvodnih sil. Glede organizacije proizvodnje se nahajamo v nekem smislu pred novo revolucijo. Ta revolucija bo zahtevala postopno selekcijo in večjo intenzivnost. Nadaljnje borbe za produktivnost dela in razvoja socialističnih odnosov pa si ne moremo zamisliti brez nadaljnega razvijanja raznih neposrednih oblik samoupravljanja. Dosedanja akcija za organizacijo ekonomskih enot, ki je dala že zelo dobre rezultate, kjer so stvari pravilno postavljali, je na žalost

imela tudi dve slabosti: mnogo preveč je bilo improvizacije in politično-propagandnih gesel, vrh tega je bil premalo poudarjen tudi njihov ekonomski cilj. Ekonomske enote oziroma neposredna demokracija ni sama sebi namen in cilj, ampak predvsem sredstvo za večjo produktivnost dela, za boljše organizacijo proizvodnje, za večji ekonomski učinek in seveda s tem tudi za utrjevanje in razvoj družbenih socialističnih odnosov.

Tovariš Kavčič se je v zvezi z delom komisij za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka zadržal tudi pri zmotni miselnosti, da je osnovna naloga komisij, zmanjšati osebne dohodke. Res je, da v mnogih podjetjih obstaja nesklad med višino osebnih dohodkov in produktivnostjo, toda tega se da odpraviti na dva načina: na finančno-administrativnem fiskalnem način, se pravi z znižanjem osebnih dohodkov ali pa z mobilizacijsko-ekonomsko rešitvijo. Po tej drugi poti je možno, da ostanejo osebni dohodki nespremenjeni, da pa se v določenem času s povečano produktivnostjo dela, z boljšim vsestranskim gospodarjenjem nadoknadi vsota preveč izplačanih osebnih dohodkov. Glede razpona med višjimi in nižjimi kategorijami pa je tovariš Kavčič dejal, da so se od januarja lanskega leta naprej najhitreje povečevali osebni dohodki najnižjim kategorijam. V zadnjih 15 mesecih se je skoraj za polovico zmanjšalo število tistih, ki imajo do 20.000 din osebnih dohodkov na mesec. Bili pa so seveda tudi posamezniki, vsega obsojanja vredni primeri, ko so si posamezniki dali izplačati svojemu delu in zaslugam nepriemerno visoke dohodke.

Na koncu je referent v zvezi s kadri dejal, da morajo svojo politično pripadnost, svojo družbeno zavest in svojo zvestobo ciljem revolucije neprestano dopoljevati s čedalje večjim strokovnim znanjem in sposobnostjo. Predvsem v sedanji situaciji pa je našemu aktivu potrebno bolj kot kdajkoli prej, da zelo konkretno, čim bolj operativno in energično izvršuje naloge dneva in da se jasno zaveda tudi jutrišnjega dne.

INSTRUMENTI ALI PROIZVODNO DELO?

Z OBISKA V »NOVOTEKSU«: V CEM JE SKRIVNOST KOLEKTIVA, KI JE POVEČAL ČISTI DOHODEK ZA 70 ODSOTKOV, SKLADE ZA 141 ODSOTKOV IN OSEBNE DOHODKE KOMAJ ZA 16 ODSOTKOV? — V PRAVILNIKU O DELITVI ČISTEGA DOHODKA NE BODO VNASALI NOBENIH POPRAVKOV — SPODNJA MEJA OSEBNEGA DOHODKA: 15.000 DINARJEV NA MESEC — PROIZVODNJA NOVOMEŠKIH TEKSTILCEV SE NADALJE RAZVESELJIVO NARASČA

Usklajevanje delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov z novimi predpisi bo marsikje pripeljalo do bridke ugotovitve: z novim pravilnikom smo delili presežno vrednost, ki ni nastala po zaslugi našega dela, ampak po zaslugi boljših, za naš kolektiv ugodnejših instrumentov. V dneh, ko že domala povsod organi delavskega samoupravljanja in upravna vodstva podjetij z močno podporo sindikalnih podružnic ugotavljajo, kako so gospodarili in v kakšno luč jih postavljajo novi predpisi, smo obiskali kolektiv Novoteksa v Novem mestu. Ze lani smo podrobneje pisali o njihovem pravilniku. Z njimi vred smo veselili, ker so se obeti o razumnem gospodarjenju, ki so jih gradili v pravilniku, uresničili. Ze v uvodu pa bi radi poudarili še to, da je bil kolektiv Novoteksa eden izmed redkih, ki je takoj, ko so novi predpisi izšli, pričel resno ugotavljati, ali je zastavljena delitev z njimi usklajena. V prvih dneh maja so imeli že pripravljene izračune, takoj nato pa so o njih pričeli razpravljati organi delavskega samoupravljanja, pretekli teden pa so končali razpravo v ekonomskih enotah.

Primerjava podatkov iz zaključnih računov za leto 1960 in 1961 je pokazala: neto produkt je v letu 1961 porasel za 18 odstotkov, čisti dohodek za 70 odstotkov, osebni dohodki so se povečali za 16 odstotkov, skladi pa za 141 odstotkov. Ze prvi pogled so ugotovili, da 70-odstotno povečanje čistega dohodka in 141-odstotno povečanje skladov ne more biti v celoti zasluha kolektiva, saj so lani poslovali z nespremenjenimi zmogljivostmi. Ko so izdelali podrobne izračune, so ugotovili, da se je čisti dohodek tako povečal predvsem zaradi ugodnejših instrumentov (71,3 odstotka povečanja), deloma pa tudi zaradi boljše organizacije dela in večje storilnosti, torej po zaslugi kolektiva (preostalih 28,7 odstotka povečanja).

CISTI DOHODEK NE MORE BITI EDINA OSNOVA DELITVE

Gornji primer dovolj jasno kaže, da čistega dohodka ne moremo uporabljati kot edino osnovo za delitev v kolektivu. Če bi v Novoteksu lanske delitve gradili bolj na razmerju skladi — osebni dohodki ter na povečanju čistega dohodka, bi osebni dohodki prav gotovo neupravičeno in zavirljivo porasli. Kolektiv je lani kot preudaren gospodar gradil na drugi osnovi: vpliv novih instrumentov, ki so bili ugodnejši, so onemogočili tako, da so kot osnovno merilo za povečanje osebnih dohodkov uvedli proizvodnjo, proizvedene metre in kilograme svojih izdelkov. Zato so se osebni dohodki lahko povečevali samo na račun storilnosti dela, hkrati s tem pa je kolektiv zagotovil, da so se sredstva, ki so nastala zaradi ugodnejših instrumentov, zbirala na poslovnem skladu. Ta

Ze imate DOLENJSKI ZBORNIK, najnovejšo izdajo Dolenjske založbe? Cena 1500 din. Dobite ga v vseh knjigarnah.

se je povečeval in omogočal razvoj tovarne. V tem ukrepu tiči »skrivnost«, da je v Novoteksu bil čisti dohodek višji za 70 odstotkov, osebni dohodki le za 16 odstotkov, skladi pa kar za 141 odstotkov. Ta »skrivnost« je kolektivu samo v čast in prav zato ne bo v pravilniku o delitvi čistega dohodka delal nobenih popravkov.

NOTRANJI RAZPONI OSEBNIH DOHODKOV

Po skupinah izplačili osebnih dohodkov so bili v kolektivu Novoteksa lani razvrščeni takole: od 10 do 15 tisoč dinarjev na mesec je prejelo 3,5 odstotka zaposlenih, od 15 do 20 tisoč dinarjev 58,2 odstotka, od 20 do 25 tisoč dinarjev 20,6 odstotka, od 25 do 60 tisoč dinarjev 17,1 odstotka in od 60 do 86 tisoč dinarjev na mesec 0,6 odstotka zaposlenih. Po novem pravilniku ne more nihče prejati manj kot 15 tisoč dinarjev na mesec, vendar so lani takšni primeri še bili, ker je pravilnik pričel veljati šele 1. avgusta. Notranji razpon med najnižjim in najvišjim delovnim mestom je bil lani v razmerju 1:5,67, vendar tudi tu ne bo treba popravljati pravilnika, ker zagotavlja razmerje 1:4,85. Tudi na lani ustvarjeno razmerje so namreč vplivala izplačila pred uveljavitvijo novega pravilnika.

SKLADI SKUPNE PORABE IN OSEBNI DOHODKI

V precejšnjem nesorazmerju z navodili za delitev pa je sklad skupne porabe. Letos so namenili 144 milijonov dinarjev tega sklada za gradnjo stanovanj. Ta znesek sestavlja pretežni del tega, kar so v kolektivu ustvarili lani po zaslugi ugodnejših instrumentov. V sklad skupne porabe so doslej zaradi razvijanja proizvodnje vlagali zelo malo. Kljub temu sodijo, da je priporočilo, naj sklad skupne porabe rase sorazmerno z osebnimi dohodki, sprejeto za to, da ne bi kolektivi še naprej vlagali sredstev tega sklada v neredko prerazkošne počitniške

domove. V Novoteksu pa so sredstva letošnjega sklada skupne porabe namenili samo za gradnjo stanovanj. — Stanovanjski problem je v kolektivu pereč, ob tovarni pa že rase bodoče industrijsko središče, zato lahko oenimo odločitev kolektiva kot gospodarno.

PAVSALE NAJ NADOMEŠTIJO OBRACUNI

Dosedanji pravilnik je nekaterim delovnim mestom dovoljeval pavšalna nadomestila za delo izven matičnega obrata. Ta del pravilnika bodo nadomestili z novim, ki bo določal, da se bodo odsej obračunavali dejanski stroški. Prav tako bodo ukinili izplačilo pavšalov za kilometrino. Po posebnem pravilniku je bilo za posamezna delovna mesta dovoljeno opravljati prevoze z zasebnimi avtomobili, lastniki pa so prejimali določene mesečne pavšale v zneskih od 11.200 do 38.000 dinarjev. Lastnik je bil dolžan opraviti prav vsa potovanja. Pavšale so določili na osnovi analiz službenih potovanj v zadnjih treh letih, lani pa so z njimi priharili okoli 4 milijone 800 tisoč dinarjev. Ker so po novih zakonitih predpisih pavšal prepovedani, bodo pra-

vilnik popravili in kilometrino obračunavali po zneskih, ki jih bodo na novo določili. Ko so lani sprejeli novi pravilnik, ki je spodbujal k proizvodnosti, kvaliteti in zniževanju poslovnih stroškov, so vedeli, da bo moralo miniti vsaj šest mesecev, preden bodo vsi člani kolektiva to doumeli. V marcu letos so se že pričeli kazati prvi ugodni rezultati, proizvodnost dela, kvaliteta izdelkov in prihranki pa se nenehno povečujejo. V januarju letos so v tkalnici dosegli 2460 vtokov na uro, v maju 2745, po mnenju strokovnjakov pa bo številka vedno večja, saj to dokazuje prvih devet delovnih dni junija. V apreturi je

v januarju posameznik oplenil 2,54 metra blaga na uro, v maju že 3,51 metra; v predlinici so v januarju spredli 33 preden na uro, v maju pa že 38,2. Proizvodnja se nenehno povečuje brez slehernega vmesnega padca. Kolektiv Novoteksa pričakuje komisijo za uskladitev delitve pripravljen, razvoj v obdobju po sprejetju pravilnika pa je dokazal, da so že lani ravnali kot umni gospodarji. Po široki razpravi v ekonomskih enotah in v sindikatu bo delavski svet v prihodnjih dneh uzakonil popravke, pravilnik pa bo nato še popolnejši.

MILOŠ JAKOPEC

Odkod težave s sezonic?

Na novomeškem področju dela precej sezonskih delavcev, vendar, kot je videti, nimajo povsod zagotovljenih vseh pravic, ki jim po delovni zakonodaji pripadajo. Precej težav je v kolektivih, ki sezonce zaposlujejo, tudi zato, ker jih je težko pritegniti k družbeno-političnemu delu in v proces delavskega samoupravljanja. Občinski sindikalni svet v Novem mestu pripravila posvet s predstavniki organov delavskega samoupravljanja in upravnih vodstev teh podjetij, ker ugotavljajo, da je treba iskati vzroke za takšno stanje največkrat v neurejenih materialnih razmerah sezoncev (stanovanja in prehrana). Zato bodo na predmetu razpravljali predvsem o tem, kako od-

praviti težave te vrste, saj bodo sezonce šele potem lahko zaživel kot enakopravni proizvajalci in se aktivno vključili v življenje delovnih kolektivov.

V Zapudju: z lastnimi silami

Nedaleč od vasi Zapudje je studenec. V Zapudju pa ob sušnih letih občutno primanjkuje vode. Zato so vaščani sklenili, da bodo studenec zajezili. »Nič ne bomo moletovali in prosili okrog, sami bomo zgradili to zajetje,« tako so se pogovarjali. Posebna zasluga za zamisel gre domačim gasilcem. Zaposlili so gradbenega strokovnjaka, da jim bo napravil načrt, in drugega, ki bo nadziral, delali pa bodo sami.

9. junija je bil končan tridnevni seminar za predsednike sindikalnih podružnic v brežiški komuni. Udeležilo se ga je 33 predsednikov, ki so bili zelo zadovoljni s predavanji. Nekatera podjetja pa so že naprosila občinski sindikalni svet, da bi podobna predavanja priredil tudi za vse organe delavskega samoupravljanja. Delavski svet tovarne pohištva v Brežicah je sklenil pričeti s predavanji 13. junija, medtem ko bodo taka predavanja v Dobovi za vsa podjetja hkrati. — Na sliki: udeleženci seminarja za predsednike sindikalnih podružnic.

Kolektiv ELEKTRO Novo mesto ukrepa

ORGANI SAMOUPRAVLJANJA SO SE RESNO LOTILI ODPRAVLJANJA NAPAK V SISTEMU DELITVE ZNOTRAJ KOLEKTIVA — STARI PRAVILNIK BODO ZAMENJALI Z NOVIM, BOLJSIM, O KATEREM KOLEKTIV ZE RAZPRAVLJA — SLABOSTI, KI JIH JE POVZROČIL »POGONSKI DODATEK«, KAŽEJO, DA BO TREBA PRIČETI Z RAZPRAVO O DELITVI IN DECENTRALIZACIJI SREDSTEV V OKVIRU JUGEL IN ELES

Povprečni osebni dohodki v Elektro Novo mesto so bili v letu 1960 sorazmerno nizki, še zlasti zato, ker je kolektiv zaradi težav z dolžniki namenil 19 milijonov dinarjev čistega dohodka v poslovni sklad. O neupravičenem porastu osebnih dohodkov, ki je sledil v letu 1961, smo že poročali. Naj ponovimo, da je glavni vzrok nepravilnosti v tem, da pravilnik ni vseboval meril, ki bi vzpodbujala k prizadevanju, ampak je bil prepoln raznih dodatkov, ki so delitev izmaličali tako, da je bila le malo odvisna od vloženega dela.

javnosti. Elektro odvede vso tokovino ELES, slednji pa mu po pogodbi povrne njegove stroške, obračunane po normativih JUGEL. Pretežni del osebnih dohodkov je Elektro Novo mesto lani ustvarjal iz sredstev tako imenovanih premij za pogonsko pripraviljenost, ki jih ELES, dodeljuje po pravilniku JUGEL (Jugoslovansko elektro gospodarstvo). V letu 1960 so prejeli pet milijonov 600 tisoč dinarjev te premije, v letu 1961 pa kar 12 milijonov 888 tisoč dinarjev ali za dobrih sto odstotkov več. Na neuteleljivi porast osebnih dohodkov je vplivalo tudi to, da so pogonske premije odvajali neposredno na osebne dohodke, čeprav so na pobudo sindikalne podružnice že dve leti o upravičenosti tega burno razpravljali. Sodimo, da je prav v »pogonski« največ krivde za lanske nepra-

vilnosti pri delitvi osebnih dohodkov. Vse kaže, da bo treba razpravo o tem pričeti v okviru ELES in JUGEL. — Elektro podjetja ne vedo, koliko »pogonske« bodo za določeno razdobje prejela. S takšnim razdeljevanjem sredstev, ki se morda neupravičeno kopičijo pri JUGEL in ELES, pa je najbrž le formalno zadoščeno procesu decentralizacije sredstev in samoupravljanja v kolektivih. Nerazumljiv je tudi postopek ELES, ki je na posvetu računovodij podjetij Elektro v Ljubljani pred nedavnim svetovala, naj podjetja Elektro naknadno zvišajo postavko poslovnih sredstev v zaključnih računih za leto 1961. S tem se je faktor »K« obrazca izboljšal v korist podjetja. Videti je, da gre za poizkus prikrivanja sredstev, ker so osebni dohodki v vseh podjetjih lani močno

porasli. Postopek je nerazumljiv zlasti zato, ker je v navodilih za uskladitev delitve osebnih dohodkov vsakemu kolektivu omogočeno morebitna navidezna odstopanja v posebni prilogi obrazložiti. Naj povemo še to, da so v Elektro Nvo meo t son aat-način popravljen dokumentacija zaključnega računa za leto 1961 dostavili občinski komisiji mimo organov delavskega samoupravljanja, računovodja pa je vedel komisiji povedati le to, da je sporni popravek naredil po sklepu posveta knjigovodij...

OSEBNI DOHODKI NAJ BODO IZRAZ ZASLUG KOLEKTIVA!

V Elektro Novo mesto se je lani neto proizvod povečal za 42 odstotkov, čisti dohodek za 90 odstotkov, osebni dohodki za 67 odstotkov in skladi za 22 odstotkov. V letu 1960 so povprečni osebni dohodki znašali 24.047 dinarjev na zaposlenega, v letu 1961 pa 38.008 dinarjev. Kolektiv je izboljšal organizacijo dela (enota za doba-

vo toka je zmanjšala število zaposlenih od 129 na 73) in se tudi sicer trudil. Kljub temu pa so znatno povečanje osebnih dohodkov poleg »pogonske« povzročili tudi trikrat ugodnejši instrumenti. Organi samoupravljanja so to ugotovili že v začetku letošnjega leta. Prvi ukrep delavskega sveta je bil, da so »pogonsko« od 1. januarja dalje odvajali na čisti dohodek. 1. maja letos pa so opustili obračun po pravilniku in pričeli izplačevati samo akontacije. Komisija za osebne dohodke pri delavskem svetu je 18. maja pričela z analitično oceno delovnih mest po merilih, ki so zrasla v kolektivu. Vsa delovna mesta so ocenili s točkami, vrednost točke pa je gibljiva. Osebni dohodki bodo odsej odvisni od stroškov poslovanja, od storilnosti in od redne dobave toka potrošnja. V osnutku novega pravilnika so opustili vse prejšnje dodatke. Delavski svet je razpravljal tudi o notranjih rezervah. Zmanjšali bodo reklame, reprezentančne in potne stroške ter povečali varčevanje pri orodju, napravah in nadomestnih delih.

Zivahna in temeljita razprava o analitični oceni delovnih mest, o novih meri-

lih delitve in o osnutku novega pravilnika v Elektro dokazuje, da se je kolektiv resno lotil odgovorne naloge. Na ta način bodo hkrati ustvarili tudi tesnejše sodelovanje med delavskim svetom, kolektivom in upravnim vodstvom, ki doslej ni bilo najboljšo. Vse kaže, da je precej krivde za dosedanje nepravilnosti tudi v sodelovanju gospodarsko-računskega sektorja, ki je bil preveč knjigovodski in premalo operativen. Kolektiv bo moral tudi o tem resno razmišljati. Delavski svet je z dosedanjimi ukrepi prihranil že dva milijona dinarjev, ki bi jih sicer porabili za osebne dohodke. Z novim pravilnikom se bodo prejemi vsekakor zmanjšali, vendar predvsem na račun posameznih kategorij izplačil in manj v škodo delovnih mest iz osnovne dejavnosti podjetja. Organi samoupravljanja so za trdno odločeni vsa preveč izplačana sredstva vrniti na sklade.

Prepričani smo, da bo kolektiv v voljo in resnostjo, kakršno kaže, to nalogo zmogel zlasti zato, ker gradi letos nekaj novih naprav, s katerimi bo lahko znatno povečal usluge v dobavi toka.

OD KOD ZA STO ODSOTKOV VIŠJA »POGONSKA«?

Kolektiv je lani neposredno ustvarjal zgolj dohodke od razpečavanja električne energije in one iz postranskih de-

FRATA - spomenik nepozabnih dni

Spomini ne umirajo. Dokler bje človeško srce, živijo tudi spomini, spomini na dogodke, na ljudi, na kak kraj, na kak čudovit trenutek. Moje srce se še ni odrgalo od Frate in ljudi, ki so se v letih narodnoosvobodilne nega boja zrasli z njo. Kolikokrat hodim po stezicah okrog nje, se sklanjam nad grmi, poravnavam pohojene bilke in praprot, hodim pod hruško, hitim po lesenih stopnicah, skrbno zagrinjam okna, se ponoči zbujam in slišim trkanje na okno: »Tina, Tina...«

Da, tu so Devi, Maks, Minke, Ivan, Silvo, Janko, France, Edi. Vsi so prišli, moram jim kaj skuhati, trudni so in lačni. Kje so bili? Od kod so prišli? Da, od kod so prišli? Strmim v temo.

Nikogar ni. Ni Devija, ni Ivana, ni Minke, ni Maksa, ni Silva...

Nikogar ni. Odšli so in se niso več vrnili, vsak na svojo zadnjo akcijo, na zadnjo kurirsko pot, na zadnji juris, na zadnjo politično uro, na zadnjo patroljo...

Toda zdi se mi, da so me nočoj prišli opominjati, naj

vendar že napišem zgodbo o Frati. Saj sem že davno obljubila, da jo bom napisala. Sedla sem zatorej in napisala tole drobno knjižico v spomin prvim osmim partizanom in vsem, ki so jim sledili.

S temi uvodnimi besedami začneta Tina Zupančič iz Podhoste svoje spomine na Frato, eno prvih partizanskih postojank na Dolenjskem. Na 62 straneh prikupne knjižice »FRATA«, ki je izšla kot 7. knjiga v zbirki DOKAZI pri ljubljanskem zavodu »BOREC« prav te dni, nam Zupančičeva v domačem, jasnem jeziku predstavi Frato in njene ljudi iz let 1941 in 1942. Spomine na to pomembno partizansko trdnjavo je napisala »iz srca«, kot pravimo, saj je sama živela z možem Jožetom Zupančičem, logarjem s Frate, sredi prvih revolucionarjev v prvem in drugem letu upora proti okupatorjem sredi samotnih host krog Globodola, Brezove rebi in Ajdovca. V knjigi se srečamo z zna-

nimi imeni: pred nami zaživi lik Jožeta Slaka-Silva, narodnega heroja, tu so Ivan Bartol iz Ločne pa Maks Henigman in Rudi Zupane; znova smo sredi dela, v katerem izstopajo Jože Povše, Adi Osterc, Jože Šali, Mara Rupena, Ivan Kovačič-Efenka, Alojz Rajer in Tote Zajc pa Viktor Arbelj-Rudi in Niko Šilih pa Jarčevi v Prečni, Somrakovi v Goriški vasi in še in še. Prijetno je listati po knjigi, ki nam govori tako od blizu, polna znanih imen in dejanj. Kos zgodovine, naše nedavne, vse žive in polnokrvne najbližje preteklosti, je tale drobna knjižica, o kateri trdi avtorica, da »jo je morala napisati, saj sem že davno obljubila...«

In res. Hvaležni moramo biti Tini Zupančičevi, da je zapisala dragocene osebne spomine na Frato in njene prve revolucionarje! Mar ne poteka že 21. leto, kar smo vzeli usodo v svoje roke in prelomili s tisočletno preteklostjo? Res, 21. leto teh znamenitih dogodkov gre že v svojo drugo polovico, smo že v 20. jubilejnem letu, kar so bile ustanovljene naše prve brigade — še vedno pa je ostalo toliko dragocenih spominov nenapisanih! Tina Zupančič ni

pisateljica; kot aktivistka pa je z vsem žarom in osebno zavzetostjo lepo in toplo zapisala, kar je vedela sama in kar sta doživela z možem Jožetom, pa še, kar so ji povedali aktivisti in boreci Leon Kavšek iz Straže, Tinka Staniša iz Goriške vasi, Branko Vandot iz Novega mesta, Stane Bartol iz Dol. Straže, Jon Piceš iz Gor. Polja, Janez Šalihar iz Dol. Toplic, Marija Povše iz Podboršta in Sefan Iskra iz Ajdovca.

Stare Frate ni več. 20. oktobra 1942 so jo požgali domači belogardiisti in italijanski vojaki. »Te Frate ni več. Ostal je le spomin nanjo, svetel spomin v srcu slehernega borca, ki je kdajkoli prestopil njen prag. Spomini pa ne umirajo. Morda kdaj zbledijo, toda na srečo zbledijo navadno le tihi mučni grehki in hudi, lepi in svetli pa ostanejo v človekovem srcu do konca, silni in prepolni toplote...« Tako zaključuje Tina Zupančič svojo knjižico o Frati, dragocen in topel spomin na eno izmed naših prvih postojank velike revolucije.

Knjigo je opremil Miligoj Dominko, štiri ilustracije pa je prispevala akademska slikarka Ančka Gošnik-Godec.

TRŽAŠKO GLEDALIŠČE MED NAMI!

Vsem bralcem in naročnikom našega lista sporočamo prijetno vest: prve dni julija nas bodo obiskali igralci Slovenskega gledališča iz Trsta s Shakespearovim HAMLETOM. 3. julija zvečer ga bodo zaigrali v Črnomlju, 4. julija (na dan borca) bo predstava pri gradu hotel Otočec na Krki, 5. julija pa jih bomo videli s to dramo na Grmu v Novem mestu. Vse predstave bodo na prostem, tako da si bo povsod lahko ogledalo naše umetnike iz Trsta po več tisoč ljudi hkrati. Ne zamudite izredne priložnosti in si oglejte gostovanje Tržčanov!

Sto pideset let osnovne šole v Leskovcu pri Krškem

Letos je natanko 150 let, odkar je bila ustanovljena osnovna šola v Leskovcu. Veliko let je že minilo, veliko je bilo storjenega. Šola je na svoji poti preživela kaj različne čase. Ogromna množica bi bila, če bi se zbrali pred nami vsi tisti, ki so šli skozi to šolo. Šola je vzgajala tudi ljudi, ki pomenijo v naši kulturni zgodovini in sedanjosti pomembne osebnosti. Tu se je šolal znameniti slikar sakralnih fresk Janez Wolf, v njej sta dobivala prvo znanje brata Vladimir in Jaroslav Sloviček; prvi je postal slovit kipar in medaljer, drugi pa pisatelj. V naši šoli je

prejel prvo učenost univ. profesor dr. Mihael Rostohar, ki je vse svoje delo posvetil pedagoški psihologiji. Tu se je šolal tudi znani botanik Alfonz Pavlin. Morda bi lahko naštel še kako pomembno ime, vendar hodi o tem dovolj.

Svoj častitljivi jubilej bo šola počastila s slavnostno proslavo 24. junija. Na svečanosti bo tudi revija vseh šolskih zborov iz občine Videm-Krško. K udeležbi vabimo vse tiste, ki so kdaj poučevali na leskovski šoli. Pripravljani odbor prosi tiste, ki se nameravajo vabilu odzvati, da to sporoče na šolo.

Grafična delavnica v Krškem

V Krškem so v Valvasorjevi tiskarni odtisnili prve kamnopolne ali litografske tiskarske postopke temeljni na pojavu, da suha površina posebne vrste zelo drobnozna-

milo) ali litografskim tušem sliko. Kamen nato prevlečemo z raztopino gumiarabikuma, posušimo, operemo in mokrega navaljamo z mastno litografsko tiskarsko barvo.

nasprotnost mastne in puste površine. Jedka se z mešanico gumiarabikuma in dušične kisline.

Opisani postopek se da izvesti tudi na cinkovih in aluminijastih ploščah. Združitev fotografskega in litografskega postopka na kovinskih listih je omogočila razvoj ofsetnega tiska, katerega bi v Valvasorjevi tiskarni radi uvedli, ker je zmogljiv in donosen. Ofsetno se tiskajo barvne reprodukcije, plakati, nalepke in podobno.

Požrtvovalna, svojemu delu predana skupnost Valvasorjeve tiskarne, ki jo vodi neutrudni ravnatelj Maks Richly, je nabavila ročno litografsko prešo in nekaj kamnov. To je omogočilo litografskemu mojstru in ofsetnemu strojniku Marjanu Ernestu, da v sodelovanju z akademskim slikarjem Miro Kuglerjem obnovi in razširja svoje znanje litografske tehnike, osnove ofsetnega tiska.

Mala ročna litografija krške tiskarne je tudi začetek ročne grafične delavnice, v kateri bodo dolenjski likovniki in tisti, ki bi jih zanesla ljubezen v slikovito, zgodovinsko preimeno Zasad-

je, lahko uresničili kak grafični list. V mestu, kjer stoji palača Janeza Vajkarda Valvasorja, ustanovitelja nekdanje grafične bakrorezne delavnice na Bogenšperku, bo taka delavnica v sodobni obliki spet zaživela iz volje in delovne vneme krških tiskarjev.

»Tajno društvo PGC« na Bučki

Proti koncu maja so člani pionirskega odreda »Joško Sašek« na Bučki pri srčno zaigrali igrico »Tajno društvo PGC« in poželi velik uspeh. Mladim igralcem, posebno pa Slavici Blatnik, želimo še veliko prijetnih ur na odru in pričakujemo, da bodo še kdaj kaj naštudirali.

R. L.

»Sneguljčica« na leskovškem odru

Pred kratkim so leskovski učenci in mladinci igrali Golievo mladinsko igro »Sneguljčica«. Delo je naštudirala Desanka Kerin, pomagala pa ji je z nasveti Otilija Domnik. Skrbno pripravljena uprizoritev je na leskovškem odru doživela zelo lep uspeh.

M. S.

NAS PRIJATELJ ATOM

Zivimo v času silovitih znanstvenih odkritij, pa vendarle marsikdo izmed nas še vedno sam pri sebi ni razčistil pojmov, kot so atom, molekula, proton, elektron, prvine in podobno. Po zaslugi prizadevne in požrtvovalne založniške hiše MLADINSKE KNJIGE v Ljubljani pa smo tik pred letošnjim tednom knjige dobili v roke knjigo, ki naj bi jo imela vsaka naša družina, saj jo bo bralo staro in mlado:

NAS PRIJATELJ ATOM je v resnici povest znanega arabskega slikarja in po-

je izšla ista knjiga hkrati v slovenščini, hrvaščini (latinici) srbsčini (cirilici), makedonščini in madžarščini. V slovenščino je knjigo prevedel naš znani strokovnjak dr. Lavo Čermelj, zelo lepo pa jo je natisnil Umetniški zavod za litografijo v Ljubljani, medtem ko sta tisk in prelom delo kolektiva tiskarne »Jože Moškriča«.

Kaj nam pove »NAS PRIJATELJ ATOM«? Vse, kar moramo vedeti osnovnega (pa še kaj več) o jedrski energiji, ki ustvarja nesluhtene možnosti za zboljšanje našega življenja na Zemlji. Seznanani nas z vsestransko uporabo jedrske energije. V času, za katerega trdimo, da je šele začetek »jedrskodobne civilizacije«, pač ne moremo živeti v neznanju, kaj pravzaprav je jedrska energija, ta skrivnostna premoč, ki si jo je ljudska volja uklonila, ki pa lahko pomeni tudi uničenje našega planeta, če na tej Zemlji ne bomo postali drug drugemu res ljudje. Vsak, ki bo to knjigo prebral, bo lahko sledil tudi novjšim izsledkom in poročilom, ki nam jih pri naša dnevni in drugi tisk o atomih. Zato lahko najnovejšo izdajo MLADINSKE KNJIGE vsem našim bralcem toplo priporočamo! Knjiga je polna čudovitih barvnih slik, ki zelo nazorno seznanjajo človeka s skrivnostmi in zanimivostmi narave. Postala naj bi družinsko branje, ki ga bomo še in še jemali v rokel

Miro Kugler: V GOSTILNI (litografija, 1962) — odtis v novi delavnici v Krškem

tega apnenca vpija mastna mila in smole; odbija pa jih, če je mokra ali premazana z raztopino posebne lepljive smole. Postopek je leta 1796 odkril siromašni pisatelj Alois Senefelder, ko je iskal cenen način tiskanja svojih umotvorov.

Na litografski kamen narišemo z litografsko kredo — (črno, mastno in smolasto

Ta se prime kamna le na mastnih (porisanih) mestih. Nato z jedkanjem povečamo

MLADOST NA STOPNICAH

V žepni zbirki SKOLJKA je Mladinska knjiga izdala te dni najnovejše delo Antona Ingoliča: MLADOST NA STOPNICAH, roman mladince iz današnjih dni. Zanimivo in napeto branje bo zlasti privlačilo večje pionirje in mladince, saj jim bo življenje šolarjev, vajencev in športnikov bliže kot morda druga literatura. Ingoličev roman pa sili tudi k razmišljanju, saj je poln sodobnih vprašanj, s kakršnimi se srečujemo vsak dan.

Bogdan Boršič: RIBICI

Letne konference na šolah

Vsako leto sprejemamo v mladinsko organizacijo učenec sedmega razreda. Da je to prav, potrjujejo tudi letne konference mladincev na osnovnih šolah, ki potekajo prav te dni. Preden mladina zapusti obvezne šolske klopi, dela leto dni v mladinski organizaciji in se privaja na naloge, ki jo čakajo izven šole.

Zelo je uspela letna konferenca v osnovni šoli na Vinici, kjer je bila stoo odstotna udeležba. Iz udeležbe pa lahko sklepamo, kakšna je bila dejavnost mladine na tej šoli. Imeli so redne mladinske ure, pri katerih so obravnavali vprašanja notranje in zunanje politike, predelali VII. kongres LMS, spoznali borbeno pot SKOJ in poslušali predavanja o Vinici med NOB. Klub mladih zadrugičkov, ki ima svoje vodstvo, uspešno sodeluje s KZ, pri čemer mladi zadrugičniki spoznavajo najsodobnejšo melarizacijo. Imajo okrog 40 arov zemljišča, na katerem so letos posadili krompir. V prihodnjem šolskem letu bodo ustanovili še klub OZN.

Na letni mladinski konferenci na šoli v Starem trgu ob Kolpi je bila precej živahna razprava o delu mladine v prihodnjem šolskem letu. Letos so imeli dobro organizirane mladinske ure in delo kluba OZN. Klub šteje že 16 članov in je naročen na Ljubljanski dnevnik. Nasploh je tudi ostala dejavnost razvita. Največ uspehov so poželi š-

histi, ki so dobili republiški pokal. Prihodnje leto nameravajo ustanoviti tudi klub mladih tehnikov, v katerem bodo delali modelarji in fotoamaterji.

Slobodan Drakulič

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Veselica ZB bo 8. julija

Pred kratkim smo poročali, da bo krajevna organizacija 8. junija prirredila vrtno veselico pod lipo. Vrtna veselica pa bo šele 8. julija! To dopolnjujemo še s tem, da je prostor pod lipo že izbran, na kar je pristal tudi njegov lastnik. Množične organizacije v Semiču in domača podjetja so se zelo potrudila pri organizaciji te veselice.

Prizorček pred poslopjem nove šole v Dragatušu: šolski upravitelj tovariš Stane Zula škropi s skupino mladih zadrugičnikov sadno drevje, last dragatuških šolarjev. Lep nasad hrušk in jabolk je ponos bodočih kmetovalcev, ponosni pa so lahko tudi na svoja nasada na Stražnem vrhu in Tanci gori. Mlada rast, ki obeta! (Foto: Albin Božič, Črnomelj)

Mladi zadrugičniki v Dragatušu

V Dragatušu je že pet let Klub mladih zadrugičnikov. Klub ima dva hektara zemlje, na kateri je letos pšenica, oves, krompir in mlad nasad hrušk. Mladina zblizu spoznava potek proizvodnje in vse ostalo od moderne mehanizacije do agrotehničnih ukrepov. Pred nedavnim so kupili nekaj panjev čebel in se bodo vzgajali tudi kot čebelarji. Pri tem jim skrbno pomaga šolski upravitelj Stane Zula.

S. D.

Iz Petrove vasi pri Črnomlju

Prostovoljno gasilsko društvo v Petrovi vasi je letos spomladaj začelo dograjevati gasilski dom. Les so zbrali vaščani, zemeljska dela pa so opravili gasilci.

Učitelj osnovne šole v Petrovi vasi je pred nedavnim vrtil za otroke poučne filme. Lep obisk na predstavah je samo dokaz, kako takih prireditelj primanjkuje.

Petrova vas in sosednji kraji so letošnjo pomlad kar cveteli sredi sadnega drevja. Vsi so pričakovali, da bo sadja na pretek, kakor pa se zdaj vidi po plodovih, ga bo manj kot druga leta.

Zvonko Tkalec

Belokranjski ribiči so tekmovali

Nedavnega tekmovanja Belokranjske ribiške zveze so se udeležili člani vseh ribiških družen in zveze. V tekmovanju so bili doseženi naslednji rezultati: prvo mesto s 1671 točkami je dosegel KUCINIC, drugo s 1372 točkami VOLF in tretje s 1331 točkami KVAS mlajši. Člani ribiške zveze bodo imeli izbirno tekmovanje za republiško prvenstvo. Trije najboljši ribiči tega tekmovanja bodo sodelovali na republiškem ribiškem prvenstvu.

Smo za ulice ali za hleve?

Tako se sprašujemo v Črnomlju že nekaj časa. Skozi glavne ulice mesta občutimo zlasti v vročih dnevih neprijetne vonjave. Ne samo da je v ulicah vrsta hlevov, temveč so hlevi tudi neurejeni. Prebivalcem nikakor ne more biti vseeno, v kakšnem okolju živijo. Res je, da so tudi domače živali potrebne, zato pa se še ne moremo sprijazniti s tem, da bi morale živeti v mestu.

Posamezniki so bili že večkrat opozorjeni od organov občinskega ljudskega odbora, naj hleve odstranijo ali pa jih vsaj primerno vzdržujejo, toda opozorila niso padla na plodna tla. Občinski ljudski odbor pripravlja ukrepe v smislu odloka o ureditvi mesta. Hlevi bodo morali izginiti in dobiti prostor izven mesta.

Taborniško srečanje v Brežicah

V okviru dneva bratstva in enotnosti, ki je bil 10. junija v Brežicah, so se srečali tudi taborniški odredi Rade Končar iz Zagreba in taborniški odred Matije Gubca iz Brežic. Goste iz Zagreba so brežiški taborniki pričakali v sredo popoldne na kolektorju in so skupaj odšli na stadion, kjer je bil postavljen tabor.

Zvečer so pripravili taborni oženj in zabavali goste z enournim programom. Razen tabornikov so bili ob ognju tudi predstavniki JLA in številni starši. Zastopnik izvršnega odbora Zveze tabornikov Slovenije tovariš Andeja Felko je bre-

žiškim tabornikom za uspešno delo v lanskem letu podelil trak partizanske enote za leto 1961. Predal jim je tudi sotor za šest oseb, ki so ga osvojili v lanski III. smotri in se s tem uvrstili med šest najboljših enot v Sloveniji.

Naslednji dan, v nedeljo, so taborniki sodelovali v sprevidu, popoldne pa so si ogledali športna tekmovanja, ki so bila na stadionu. S spuščanjem zastave so zaključili dvodnevni tabor, izmenjali pozdrave in zaželeli, da bi se še večkrat sestali na izletih, pohodih in akcijah.

J. V.

Nič nismo čakali!

KAKO POTEKA DELO PRI IZVAJANJU NAČEL O DELITVI ČISTEGA DOHODKA V BREŽIŠKI OBCINI

Komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka v občini Brežice je bila imenovana na seji občinskega ljudskega odbora 12. maja. Občinski odbor SZDL je sklical 7. maja sestanek s predstavniki gospodarskih organizacij in zavodov, to je direktorji in predsedniki z delavskih svetov. Na tem sestanku smo obrazložili naloge komisije, njeno vlogo in naloge gospodarskih organizacij v zvezi z navodilom o izvajanju načel o delitvi čistega dohodka. Sestanek je bil uspešen, ker so se ravno tu razčistile marsikatero nejasnost, ki niso bile pozitivne in bi lahko v marsičem škodovala.

komisijo, se je ta 16. maja sestala, predelala vse predpise in tudi določila, katere podatke morajo predložiti tiste gospodarske organizacije, ki plačujejo obveznosti do družbene skupnosti v pavšalnem znesku, in zavodi, ki so v letu 1960 in še tri mesce v letu 1961 izplačevali osebne dohodke po zakonu o javnih uslužbencih. Gospodarske organizacije in zavodi so takoj pričeli zbirati podatke.

Rok za dostavo dokumentacije je bil 26. maj, vendar spričo zakasnitve z izdajo

obrazcev gospodarskim organizacijam ni bilo mogoče pravočasno opraviti delo. Navodila določajo, da komisija lahko v izjemnih primerih ta rok podaljša, zato je tudi brežiška komisija predlagala upravnemu zboru podaljšanje roka za dostavo dokumentacije do 30. maja. Tega dne je bilo na sestanku z računovodji praktično prikazano, kako se izpolnjujejo potrebni obrazci, hkrati pa se je na tem sestanku marsikaj razjasnilo, kar zahteva gospodarske organizacije.

Dasiravno za zavode še niso izšla potrebna navodila, zavodi že pripravljajo podatke, ki jih je določila komisija.

Brežiška komisija ima polne roke dela, saj je analizirala in pregledala že 8 gospodarskih organizacij. Komisija je pravočasno pričela z delom, tako tudi gospodarske organizacije in zavodi. Zato ni bilo nobenega čakanja, kot navaja članek, objavljen v Dolenjskem listu 7. junija pod naslovom »Čemu čakali«.

Smatramo, da avtor članka ni bil seznanjen z delom komisije, kakor tudi ne z delom gospodarskih organizacij. Kolektivi pa so vedeli, kakšna je njihova naloga, saj jim je komisija dala vsa potrebna navodila.

MATIČNI URAD IZ BREŽIC SPOROČA

Maja ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročili so se: Ante Supe, podoficir JLA iz Zagreba, in Marija Kovačič, bolničarka iz Brežic.

Tudi smrti v tem mesecu ni bilo.

BREŽIŠKE VESTI

Proizvajalci naj razpravljajo

14. junija je bila v Brežicah skupna seja izvršnega odbora občinskega odbora SZDL in predsedstva občinskega sindikalnega sveta. Razpravljali so o poglavitnih nalogah teh dveh organizacij, kot jih je nakazalo pismo in Titov govor. Nekateri gospodarske organizacije so spričo tega tudi želele, naj bi se izvedli zbori proizvajalcev ali zbori kolektivov. Poudarjali so, naj bo razprava o problemih javna in kritična, v čemer se tudi že kaže odgovornost kolektivov pred družbo.

o morebitnih priporočilih komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka. Na seji so bili enotnega mnenja, da je treba z zbori proizvajalcev pričeti takoj, ko bo komisija pregledala dokumentacijo gospodarskih organizacij. Ker komisija marljivo dela in je dokumentacijo pregledala že v več primerih, so pogoj za uspešen začetek zborov proizvajalcev dani. Razen ostalih vprašanj bodo zbori proizvajalcev analizirali tudi poslovanje v letu 1961. Ker bodo navzoči predstavniki vseh političnih organizacij in po potrebi tudi člani komisije, pričakujemo uspeh.

I. Z.

Tribuna občanov na Trebelnem

Prejšnji teden je bil sestanek krajevne organizacije Socialistične zveze Trebelno. Nanj so povabili še predsednike ostalih organizacij, da bi se pogovorili o problematiki gospodarstva na njihovem področju.

Vprašanja na sestanku so bila zelo razburljiva in so se nanašala na kmetijsko zadrugo. Nekaj je bilo takšnih, ki ni bilo nujno o njih razpravljati na sestanku in s tem stanje še bolj zaostri, pač pa bi bilo treba le nekoliko več trezne presoje. Seveda pa stvari ni posploševati, ker je bil sestanek le koristen, saj so dali ljudje vrsto koristnih predlogov in pripomb.

Za vprašanja in zahteve občanov, ki so se nanašala na kmetijsko zadrugo, smo se dogovorili, da bo krajevna organizacija SZDL Trebelno pripravila »Tribuno občanov« in povabila predsednika kmetijske zadruge, da bo odgovarjal na zastavljena vprašanja.

Upravnik KZ se je vabilu odzval in obrazložil, kaj je možno storiti za odpravo problemov in kaj ne. Poleg tega je dal nekaj nasvetov kmetovalcem o uporabi umetnih gnojil. Ljudje močno pogrešajo vprežno škropilnico, ki je bila do nedavnega na Trebelnem, pozneje pa prepeljana na Mirno. Tovariš upravnik je obljubil, da bo stroj vrnjen, obenem pa bo kmetijska zadruga pregledala vse možnosti, da bi dobili še premično mlatilnico.

Brez dvoma je bila ta oblika zborovanja zelo posrečena, prav tako tudi prejšnji sestanek, ki ga je pripravila organizacija Socialistične zveze. Takšnih srečanj bi bilo potrebno še več. Vsaka upravičena kritika, povedana na primeren način, je koristna. Verjetno »Biserke« se ne bi bilo na Trebelnem, če bi o tem razpravljali v zidnicah ali kje drugje!

S tem hočem opozoriti na zelo nezdrav pojav: kritikast-

stvo. — Zelo žalostno je, da se z njim ukvarjajo tisti ljudje, ki bi morali biti za zgled, ljudem dajati pojasnila in biti s stvarmi na jasnem.

Malenkost — ali pa tudi ne...

Lepi dnevi privabljajo vedno več turistov. Priključni z avtomobilske ceste omogočajo izletnikom, da krenejo tudi v vas, ki so ob cesti. Ob priključku v Trebnjem jih pozdravljajo stari grad, Marsikovo se ozre v ostanke fevdalizma. Hišni svet v gradu je poskrbel za primeren dohod h gradu in dal delati stopnišče, ni pa poskrbel za prostor, kamor bi stanovavci odlagali smeti in nesnago. Prvi pogled na grad se potniku ustavi na smetišču, ki je pod oknom. Verjetno bi se le dobil primernejši prostor za odlaganje smeti, tu pa rajši bi rajši nasadili okrasno grmečevje in okolica bi dobila drugo obliko!

TREBANJSKE NOVICE

MATIČNI URAD IZ SENTERPERTA SPOROČA

Maja je bila rojena ena deklica.

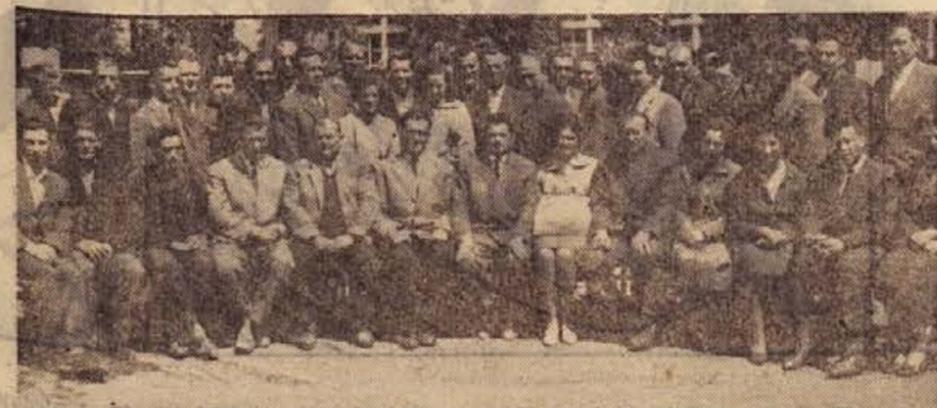
Poročili so se: Ivan Hribaršek, železniški sprevoznik, in Barbara Golob, prodajalca, oba iz Ljubljane; Peter Kurent, mlinar z Brinja, in Antonija Prijatelj, krojačica iz Ravnik.

Umrli je: Antonija Odlumček, učiteljica z Brinja, 76 let.

MATIČNI URAD IZ MOKRONOGA SPOROČA

Maja sta bili doma rojeni dve deklici.

Poročila sta se: Alojz Konec, kovač, in Veronika Anžel, bolničarka, oba iz Novega mesta. Smrti ni bilo.

Udeleženci seminarja za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov

Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič

Cel mesec Mirgorodčani niti besede niso slišali o Ivanu Ivanoviču. Zaprli se je v svojo hišo. Odprli je dragoceno skrinjo, iz nje pa pobral — uganete kaj? Karbovance (srebrne rublje)! Stare, dedovske karbovance! In ti karbovanci so se iz skrinje preselili v umazane parklje sodnijskih preproskov. Tožba je šla na višje sodišče. Sele ko je zvedel veselo novico, da bo njegova tožba rešena jutri, je Ivan Ivanovič pogledal čez prag in se odločil stopiti iz hiše. Ali grozal Posrtnal je višje sodišče sporočilo, da bo pravda rešena naslednji dan. To pa se vleče za deset let!

Bo kakih pet let, ko sem potoval skozi mesto Mirgorod. Res v neprimernem času. Bila je jesen z vlažnimi in otožnimi dnevi, z meglo in blatom.

Prav nenaravna zelenina, posledica pustega, nepretrganega deolja, je kot gosta mreža pokrila livade in polja, katerim je bila tako malo primerna kakor starcu oblesnost ali starki rože. Vreme je tistikrat močno vplivalo name: če je bilo dolgočasno, se je tudi mene lotila puščoba. Pa vendar sem začutil živahno utripanje srca, ko sem se bližal Mirgorodu. Ljubi bog, koliko spominov! Mirgoroda nisem videl dvajset let. Tedaj sta živela tukaj v prav gnanih tovarštvu dva edinstvena moža, dva edinstvena prijatelja! In koliko slovitih mešanec je pomrlo! Sodnik Demjan Demjanovič je šel med rajne, enooki Ivan Ivanovič se je tudi odpovedal dolgemu življenju. Zavil sem na glavno ulico: povsod drogovci s

šopom slame na vrhu. Torej novo planiranje! Nekaj koč je porušeni. Zalostno strički ostanki ograj in lesenih plotov...

Bila je nedelja. Velel sem kočijažu, naj svojo iz rogoznice splošne kibitko ustavi pred cerkvi. Stopil sem v čežji hram tako potih, da se nihče ni obrnil. Res je, da se sploh ni mogel: cerkev je bila prazna, skoraj nobenega človeka. Očitno so se tudi najbolj goreči verniki ustrašili biata. Sveče so v tem temnem, bolj rečeno bolnem dnevu gorele nekako čudno neprijetno. Temne veže so bile žalostne, podolžna okna z okroglimi šipami obilna z deževnimi solzami. Vrnil sem se k vhodu in pobral častiljivega sivola-sega starca:

»Povejte mi, prosim, ali Ivan Nikiforovič še živi?«

Tedaj je luč pred ikono živega zagorela in poslala mojemu sosedu naravnost v obraz. Pogledal sem ga pozorno in ospulni kot le kaj: videl sem namreč znane poteze! Bil je prav Ivan Nikiforovič, ali kaj spremenjen!

»Ali ste zdravi, Ivan Nikiforovič? Joj, kako so vas leta vzele!«

»Da, postaral sem se. Danes prihajam iz Poltave,« je odgovoril Ivan Nikiforovič.

»Kaj pravite? Šli ste v Poltavo? V tako grdem vremenu?«

»Kaj hočem... Pravda! Nehote sem vzdihnil. Ivan Nikiforovič je slišal in rekel:

»Bodite brez skrbi! Zanesljivo mi je sporočeno, da bo pravda prihodnji teden zaključena, in sicer v mojo korist.«

Zmignil sem z ramo in šel vprašat po Ivanu Ivanoviču.

»Ivan Ivanovič je v cerkvi,« mi je povedal nekdo, »na prostoru za pevce.«

Res sem zagledal slušnjak močaka. To naj bo Ivan Ivanovič? Naguban obraz, snežno beli lasje, le kožuh je isti.

Po prvem pozdravu mi je Ivan Ivanovič dejal z veseljem smešljajem, ki je zmeraj tako prijetno ustrezal njegovemu ljakastemu obrazu:

»Vam smem povedati prijeto novico?«

»Novico? Kakšno?« sem vprašal.

»Jutri bo končno javljeno rešena moja pravda. Vrhovno sodišče je trdno obljubilo: Jutri!«

Vzdihnil sem prav iz globočine, se hitro poslovil, ker sem potoval v jako važni zadevi, in izlezel v kibitko.

Mršavi kjusli, znani v Mirgorodu kot »kurirska konja«, sta potegnili in neprijetno čofotali s kopiti po sivem blatu. Dež je kakor iz škafa lil na Judo, ki je z rogoznico pokrit sedel na kožu. Vlaga mi je pronicala prav v kosti. Klavna mitnica s čuvajnico, v kateri je vojak invalid čistil zarjavelo orožje, je počasi ostajala za mano. Spet samo polje, ponekod preorano in črno, ponekod ozelenelo, mokre kavke in vrane, enolični dež, solzavo, pomračeno nebo...

Gospoda moja, kakšen dolgčas je na svetu!

(KONEC)

Pri »prvem občanu« v Apneniku

Domačinom ga menda ni treba posebej predstavljati, saj je Franc Božič čez noč postal »prvi občanu« v Apneniku. Odkar so ljudje zvedeli, da je dobitnik prve nagrade...

»Pa je res lepo.« »Koliko steje vaša družina?« »Jaz sem, žena, sin in hčerka. Ta dela v Hrasniku.« »Potem je sreča res prava prišla.« »O, je, je.«

NAŠ OBISK

grade letošnjega nagradnega žrebanja našega lista, ga spoštljivo pozdravljajo. Kako tudi ne, televizor se ne dobi vsak dan!

Nagradjena smo tisti dan, ko je Dolenjski list prinesel vest o nagradnem žrebanju, iskali na njegovem domu. Toda v Apneniku ga ni bilo. Trgovski pomočnik na Vel. Trnu je kaj hitro povedal, kje ga lahko najdemo. Z družino da dela na njivi, nekaj minut hoda od ceste, po kateri smo prišli. Odišmo smo tja, v Globoko, kakor se pravi dolini, v kateri je Franc Božič z družino delal na njivi.

»Slišal sem, pa ne verjamem. Prejete je sin povedal, da sem res prvi na spisku, pa vendar... No, če... saj ni...« je malce zmeden začel. S hrbtoma stranjo roko si je obrisal znojno čelo in se komaj opazno smehljaj. Začel je verjeti.

»Tule piše, da ste dobili prvo nagrado,« smo mu pokazali, da je res zapisan na 100. mestu, nam je tovarš Franc Božič zares verjel, da vest s televizorjem le ni šala...

Šest levov napadlo krotilca

Nedavni nastop krotilca levov v cirkusu Orfej v Trstu je imel zelo krvav zaključek. V areni je nastopilo šest levov, med katerimi je bil eden zelo velik in očitno slabe volje. Med nastopom je nenadoma napadel preostalih pet levov. Krotilec Franco Migliorini je hotel leve ločiti, vendar so ga takrat vsi levi hkrati napadli. Pri tem ga je veliki lev tako silovito udaril s taceo, da je Migliorini nezavestno obletel v areni. Med gledalci je nastala zmeda, vsi so bežali proti izhodu cirkusa. Samo krotilev asistent Spalanca je chrani mirno kri. Stopil je med le-

Televizijski stolp na Avali

Na hribu Avali (16 km od Beograda) gradijo televizijski stolp, ki bo med petimi največjimi v Evropi. Visok bo 200 metrov. Do višine 135 metrov bo zgrajen iz armiranega betona, ostalo bo jeklena mreža — televizijska antena. Med 102 in 135 metri višine bo petnadstropna gondola iz aluminija, stekla in betona. V nji bodo PTT in televizijske naprave, restavracija in razgledna terasa.

Dobrodušni lev

Mlado jagnje je zašlo v ameriškem zverinjaku v kletko velikanskega leva Ahila. Kako debelo so pogledali čuvaji, ko so pogledali v kletko in videli, da jagnje mirno leži med šapami »kralja živali«. Sedaj sta Ahil in jagnje največja prijatelja.

Dva kilometra visok stolp

V Moskvi so končali načrte za orjaški, piramidasto oblikovan televizijski stolp iz betona, ki bo visok dva kilometra in težak 150.000 ton. Načrt že uredničujejo.

Konkurenca Monte Carlu

Grška vlada je odobrila neki nemški družbi dvajsetletno koncesijo, da uredi v Ahileju na otoku Krfu, v bivšem dvorcu nemškega cesarja Vilhelma II., eno največjih igralnic na svetu. Igralnica bo imela dvajset dvoran in bo slavnostno odprta 31. decembra. Leto dni pozneje bo ista družba uredila igralnico tudi na otoku Rodosu.

Žive konzerve

V razvodju reke Amazonke živi majhen krokodil kajman ali tingas, kot mu pravijo domačini. Kajmana so dolgi samo dva me-

BIL SEM SAMO ŠTEVILKA 61.289

14. julijem — praznikom občine VIDEM-KRŠKO in odkritjem spomenika internirancem, konfinirancem in izseljencem v Brestanici

OB sem prišel sodelovalec v taborišču. Dobil sem na Brodu pri Podlipnem žito in ga s čolnom peljal preko Krke. Pristave pri Leskovcu je padel kot partizan. Po večkrat na teden karala žito preko Krke. Noč avga ga prepeljal, ko vseh pa tudi dva dela kakšne 400 kg. Vse žito sem potem zvezel domov, potem v Suto in Dol. Mo iz njega miel mo-partizanske enote, ki ta čas že snovale v bližini.

so me izpustili. Takoj drugi dan po kapitulaciji Italije sem se odšel v partizane, in sicer v Gubčovo brigado. Konec oktobra sem šel domov, da bi dobil nekaj perila. Toda še isto noč me je nekdo izdal in belogardisti so me spet aretirali. Spet so me odpeljali v Novo mesto in me ponovno pretepali do nezavesti. Toda izdal nisem ničesar. Po stiriinajstih dneh so me odpeljali v Begunje na Go-

Lojze Colarič z očetom, ki je bil tudi teniski aktivist

1943 so me Italijani belogardisti aretirali ter me odpeljali v Kostanjevico. Tu mi zaprt štiri dni. Ves dan bil brez hrane, pač me vsak dan močno pili. Ze med potjo v Kuzkopitom. Iz Kostanjevico me odpeljali v Sentjur. Kjer sem bil skupaj s očetom oboje na petih dneh so me odpeljali v Novo mesto. Živno-mehkih zaporih nisem bil. Razen gladi in hladu, da so ga černo noč vdirali v naša metala s pogorili so nam, da nas naslednji dan postrelili s puščabami. Med takimi obiski so nas pretelovali nezavesti. Nekoliko zvezanih je bil do nas le Zupanič. Ta nam je prinesel kak približno 400 kg morali seveda v začetku septembra

je kdo vedel in znal. Srečen je bil tisti, ki se je lahko še pravočasno skrill pod postelo ali kam drugam. Grozil nam je, da nas bo naslednji dan vse pobil. Noči v Begunjah so bile naravnost strahotne. Sleherno noč smo slišali, kako v neposredni bližini streljajo talce. V strahu smo pričakovali, kdaj bodo odpeljali na morišče tudi nas. Konec januarja 1943 so nas izbrali 96. Vsi smo bili pre-

Ureditev klanjeviškega gradu

Ureditev gradu bi le trebalo vsaj 30 milijard. Republiški spomeniški varstvo naj bi prispevalo 10 milijard, zvezni spomeniški varstveni odbor 5 milijard, lokalni odbor 3 milijone. Zdravil »Kriša 5 do 6« in občinski ljudje v Videm-Krško pet milijard. S prejšnjemu gradu naj bi začeli, da konca leta pa bi stanovalec izselil iz Na seli je bil sprejet ustanovitvi sklada za Kostanjevici grad. Grad upravlja upravni odbor katerega so člani: Staneta Nunčič, predsednik, inž. Vil-

rensko. Tam je bil komandant nek Jurjevec iz Ljubljane. Očital nam je, da so partizani pobili njegove starše, ob pa da bo zato pobil nas. Večkrat je od jeze kar pobesnel. Ob takih prilikah je vdiral tudi ponoči v naše sobe in pretepaval vse povprek. Pred njim smo se zaščitili, kakor pričani, da nam tečejo zadnje ure. Pričakovali smo, da nas bodo odpeljali za kamnilnico ali pa v Drago, kjer so streljali talce. Dali so vsakemu eno cigareto in dva kosčka kruha. Nato so nas z avtomobili odpeljali na Jesenice, kjer smo šli na vlak. Kam gremo, nismo vedeli. Potovali smo, kolikor se spominjam, 5 dni. Ves čas potovanja nismo dobili nobene hrane niti vode. Potovanje je bilo še bolj posastno, ker smo doživeli med potjo več bombardiranj.

Po petih dneh smo pršli na cilj, v Mathausen. Od tujenja in lakote smo že tako otopeni, da nas pošastno taborišče niti ni presenetilo. Bolne in onemogle so takoj oddvojili. Videli jih nismo nikoli več...

Kmalu smo dobili taboriščne obleke, številke in znake, ki so označevali narodnost. Jaz sem imel številko 61289. Prve tri tedne smo bili v karentini; kdor je zbolel, so ga izločili in ga ni bilo več nazaj.

Hrana v taborišču je bila skrajno slaba, pa še te je bilo malo. Zato ni nič čudnega, da smo postali kmalu živi okostnjaki. Ob aretaciji sem teh-

Dirka zaradi nosu

V Philadelphiji v ZDA je neki mož v nagli jezi odsekal svoj ženi nos. Ko so žrtev prepeljali v bolnišnico, je kirurg zahteval od policije, naj kolikor mogoče hitro prinese s »prizoriščne nesreče« odsekan del nosu. Policajci so res zdirjali na ženin dom, našli nos in ga odnesli k kirurgu. Ta ga je tako spretno pršil na prejšnje mesto, da čez nekaj časa skoraj ne bo mogoče opaziti, da je bil za nekaj časa ločen od svoje lastnice.

Med »Posebno komando« je kakih sto ogrških Židov, ki so tu šele kratak čas. Vsi ti stopajo ubogljivo naprej in se postavljajo v vrsto. Esovcevi jih takoj odvedejo iz krematorijskega dvorišča in jih zapro v barake.

Zdaj začne brati vitovirane številke grških Židov. Ti že niso več tako pokorni, ko pa pridejo na vrsto poljski Judje, se začujejo iz njihovih vrst vzklid. Ničde od njih ne stopi naprej.

To je protivljenje proti ukazom.

Esovski častnik preneha brati in dvigne glavo. V tem trenutku mu prileti pred noge steklenica mineralne vode. Silovita eksplozija. Sedem esovceev leži na tleh, med njimi častnik. Steklenica je bila polna ekrazitov.

Zdaj je seveda esovskega potrpežljivosti konec. »Posebna komanda« beži nazaj v krematorij, esovska četa pa z vso naglico strelja za njimi. V tem pa že začne leteti na dvorišče nove steklenice z ekrazidom.

Na dvorišču stojече grške židovke pobijejo do poslednjega moža. Nekaj se jih skuša rešiti z begom. Ti padejo pri vratih.

Nenadoma se ena, še močnejša eksplozija. Strelha krematorija III se s trusčen sede. Stirje z ekrazidom napolnjeni železni sodi so eksplodirali in spremenili ogromno poslopje v ruševine. Pod ruševinami leže pokopani možje »Posebne komande«. Nekaj jih je še živih in ti se skušajo še braniti, drugi dvigajo roke. Toda vse brez izjeme pobijejo.

Cez kratak čas pripeljejo nazaj iz barake tistih 100 ogrških Židov ter jih postrele. Detonacije v krematoriju III so vzbudile krematorij I do viška.

V prvih trenutkih ne ve nihče, kaj se je zgodilo. Kurjači so popustili peči in razpravljajo v kotu dvorane o dogodkih. Cez nekaj sekund pridivja k njim esovskimi stražar. Ves razkačen vpraša višjega kurjača, zakaj njegovi ljudje ne delajo. Ker ga odgovor ne zadovoljuje, pograbi debel kol in začne divje udrihati po kurjaču. Toda kurjač je najmočnejši mož v »Posebni komandi«. Zaziba se, toda ne pade, zardi kot skrlat, nato pa izdere izsa škornja dolg, oster nož in ga zasadi esovcu v prsi. Takoj pograbi dva kurjača esovca, ki se je zrušil na tla, in ga vrže v peč. V dvorani za sežiganje se vname silovito streljanje. Možje »Posebne komande«. Nekaj jih je še živih in ti se skušajo jo precej mrtvih in ranjenih.

Preostali esovcevi se umaknejo pred vrata krematorija in se nato priključijo četi, ki je prišla na pomoč.

To mi je povedal »pipele«, ostalo sem videl sam. Tistih dvajset, ki se jim je beg posrečil, pripeljejo pomoči nazaj. Sicer so prebrdili Vislo in prišli na drugi breg, tam pa so padli v roke esovskemu oddelku. Popolnoma izčrpani so se zatekli v poljsko hišo in bili prepričani, da so tam na varnem, toda hišni gospodar je šel k esovcem in jih prijavil. Vseh dvajset so prijeli...

Ropoti motorja. Avto se ustavi. Spoznam dr. Mengelejev glas. Govori z esovskimi častnikom, ki stoji pred nami. Naenkrat povelje: »Zdravniki, vstanite!« Poberemo se s tal. Trepetajočih kolen stojimo tu in čakamo, kaj se bo zgodilo. Dr. Mengele mi pomigne k sebi. Zraven njega stoje trije esovski častniki iz političnega oddelka. Moj obraz je zalil s krvjo, obleka vsa prepojena z njo, pojavljana in umazana.

Mengele me vpraša, kaj smo storili. »Nič,« mu odgovorim, »po vašem povelju smo v secirni dvorani secirali truplo ruskega častnika.« Esovski častnik potrli mojo izpoved.

Mengele me pogleda in ukaže: »Pojdite, umijte se in delajte dalje!«

Ohrnem se. Moji tovariši mi sledo. Po kratkih dvajsetih korakih zasikajo za tovarš hrbtom strelj. Drug za drugim. Ne da bi se okrenil, vem, kaj se dogaja za zidom. V svojo sobo grem. Prižgem si cigareto in globoko zajamem dim, nato pa se opotem čez k postelji.

Nobenega olajšanja ne čutim v sebi zaradi rešitve. Naprotno. Dobro se zavedam, da sem drugič postal mrtvec na preklic. Ko se nekoliko pomirim, vstanem. Zvedeti hočem, kaj se je pravzaprav zgodilo danes popoldne. Ali je bil med nami res izdajalec, ki je o našem načrtu obvestil esovceve? Tega si skoro ne morem misliti.

V dvorani za sežiganje leže gola trupla mojih tovarišev pred pečmi, trupla tovarišev, ki so jih pomorili na dvorišču.

Vse mrtve so zvezli v krematorij I, kajti komaj trideset ljudi, ki so jih signali od vseh strani, je na razpolgo za delo pri peči. Razen tega pa je zakurjen samo krematorij I.

Foeg Unterscharführerja stojim, ki odbira vitovirane številke na truplih in jih zapisuje. Ne da bi ga vprašal, mi pripoveduje, da od posebne komande manjka še 12 mož. Skoro vsi drugi so mrtvi. Pri tistih redkih, ki so ostali še živi, smo mi trije zdravniki iz secirne dvorane in anatomski strežnik. Razen tega še inženir, ki upravlja dinamite in ventilatorje, eden od višjih kurjačev ter en »pipele«, to je »dekle za vse.« »Pipele« je dodeljen za postrežbo esovcem. Urejuje njihove uniforme in čevlje ter se razen tega ukvarja s telefonom.

Od tega »pipala« izvem vse podrobnosti tragedije: ob pol dveh se je nenadoma pripeljala na kamionih v krematorij III okrog 70 esovceev. Vodja je dal povelje, naj člani tankajšnje »Posebne komande« nastopijo na dvorišču.

Nihče se ne zgane. Vsi vedo, kakšen je namen esovceev. Esovski častnik meni, da bo z lažjo in varanjem prišel do cilja. Zato se postavi na sredo dvorišča in začne govoriti.

»Ljudje, dovolj in trdo ste delali in, zdaj pa vas homo preselili v lažje delovno taborišče, prejeli boste tudi lepo obleko in dobivali dobro hrano. Vsakdo, ki zdaj pokličem njegovo številko, naj stopi naprej in se tu postavi v vrsto.«

Med »Posebno komando« je kakih sto ogrških Židov, ki so tu šele kratak čas. Vsi ti stopajo ubogljivo naprej in se postavljajo v vrsto. Esovcevi jih takoj odvedejo iz krematorijskega dvorišča in jih zapro v barake.

Zdaj začne brati vitovirane številke grških Židov. Ti že niso več tako pokorni, ko pa pridejo na vrsto poljski Judje, se začujejo iz njihovih vrst vzklid. Ničde od njih ne stopi naprej.

To je protivljenje proti ukazom.

Esovski častnik preneha brati in dvigne glavo. V tem trenutku mu prileti pred noge steklenica mineralne vode. Silovita eksplozija. Sedem esovceev leži na tleh, med njimi častnik. Steklenica je bila polna ekrazitov.

Zdaj je seveda esovskega potrpežljivosti konec. »Posebna komanda« beži nazaj v krematorij, esovska četa pa z vso naglico strelja za njimi. V tem pa že začne leteti na dvorišče nove steklenice z ekrazidom.

Na dvorišču stojече grške židovke pobijejo do poslednjega moža. Nekaj se jih skuša rešiti z begom. Ti padejo pri vratih.

Nenadoma se ena, še močnejša eksplozija. Strelha krematorija III se s trusčen sede. Stirje z ekrazidom napolnjeni železni sodi so eksplodirali in spremenili ogromno poslopje v ruševine. Pod ruševinami leže pokopani možje »Posebne komande«. Nekaj jih je še živih in ti se skušajo še braniti, drugi dvigajo roke. Toda vse brez izjeme pobijejo.

Cez kratak čas pripeljejo nazaj iz barake tistih 100 ogrških Židov ter jih postrele. Detonacije v krematoriju III so vzbudile krematorij I do viška.

V prvih trenutkih ne ve nihče, kaj se je zgodilo. Kurjači so popustili peči in razpravljajo v kotu dvorane o dogodkih. Cez nekaj sekund pridivja k njim esovskimi stražar. Ves razkačen vpraša višjega kurjača, zakaj njegovi ljudje ne delajo. Ker ga odgovor ne zadovoljuje, pograbi debel kol in začne divje udrihati po kurjaču. Toda kurjač je najmočnejši mož v »Posebni komandi«. Zaziba se, toda ne pade, zardi kot skrlat, nato pa izdere izsa škornja dolg, oster nož in ga zasadi esovcu v prsi. Takoj pograbi dva kurjača esovca, ki se je zrušil na tla, in ga vrže v peč. V dvorani za sežiganje se vname silovito streljanje. Možje »Posebne komande«. Nekaj jih je še živih in ti se skušajo jo precej mrtvih in ranjenih.

Preostali esovcevi se umaknejo pred vrata krematorija in se nato priključijo četi, ki je prišla na pomoč.

To mi je povedal »pipele«, ostalo sem videl sam. Tistih dvajset, ki se jim je beg posrečil, pripeljejo pomoči nazaj. Sicer so prebrdili Vislo in prišli na drugi breg, tam pa so padli v roke esovskemu oddelku. Popolnoma izčrpani so se zatekli v poljsko hišo in bili prepričani, da so tam na varnem, toda hišni gospodar je šel k esovcem in jih prijavil. Vseh dvajset so prijeli...

JACK LONDON: KRISTOF DIMAČOVIČ PRIREDIL: Stanko Simenc RIŠE: Janez Gruden

17. Bilil so na vrhu Chilkoota, tisoč čevljev nad letnico, kjer so rasta poslednja drevesa. Kriš je plačal nosače. Bil je moker do kože, lačen in utrujen. Kaj vse bi dal za ogenj in časo tople kave! Zavil se je v šotorsko platno in mislil na strica, ki je tovoril 400 funtov na Chilkoot.

18. Zarana se je zvalil izpod platna ves trd od mraza. Snedel je dva funta surove slanine, si oprtal 100 funtov in se napotil na kamniti pot navzdol. Pot je vodila preko ledenika do jezera Crater. V preznojeni obleki je neumit in prebel prespal drugo noč v platinu.

19. Naslednji dan je razprostri po ledu močno ponjavo. Teme in začel vleči. Ledenik je postajal vedno bolj strm. Vznak na vrh tovara in vse skupaj je zdrdivje kričati.

20. Tovor je vrglo s shojene steze in v hipu je zagledal majhen šotor. Zdelo se mu je, da leči proti njemu, tako se je večal. Kriš je treščil obenj, in vezi enega vogala so popokale. Tovor in njegov voznik, ki je se zmerom sedel sredi vrč z živili, sta naenkrat obstala v šotoru, ki se je pijano zibal.

Novi obrat »ISKRE« še letos

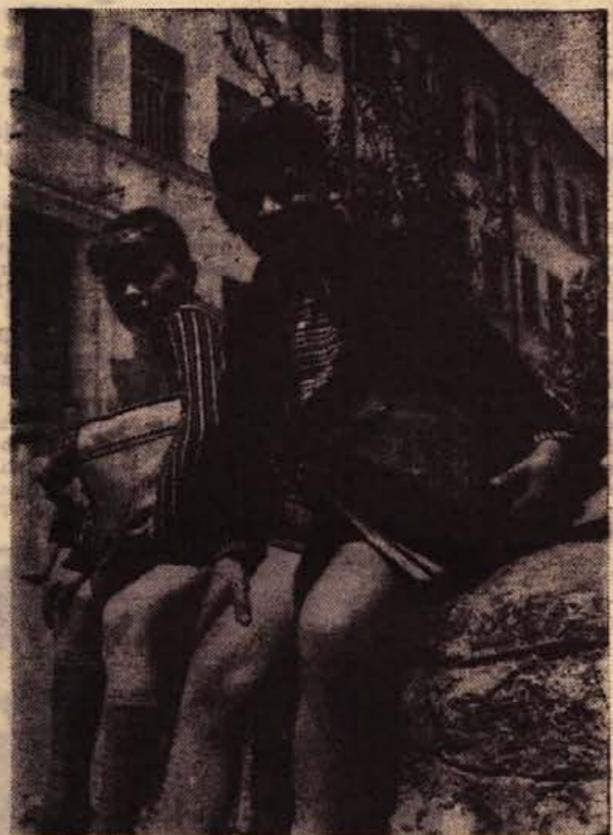
Gradnja »Sedove hale«, v kateri bo dobil prostore novi Iskrin obrat v Novem mestu, se je pričela že lani. Gradbena in instalacijska dela bodo veljala okoli 127 milijonov din in bodo opravljena najpozneje do 29. novembra letos, ko se bo pričela montaža strojne opreme. Strojno opremo bo po dogovoru prispevala Iskra iz Kranja deloma tako, da bodo v novomeškem obratu montirali nekaj strojev iz osrednjega obrata v Kranju, del strojev pa bodo kupili v za-

mejestvu in doma. Ti stroji so že naročeni. Obratna sredstva, vsega 255 milijonov, bo po dogovoru oskrbela Iskra. Stroji, ki jih bodo pripeljali iz Kranja, bodo lahko pričeli obratovati takoj, tisti, ki bodo kupljeni naknadno, pa bodo stekli v I. četrtletju 1963. Strojovnjaki se že pričakujejo v Iskrinih obratih v Kranju, pa tudi za stanovanja je že poskrbljeno. En 7-stanovanjski blok je že dograjen, letos pa gradijo še en takšen blok, ki bo vseljen v zgod-

njem poletju leta 1963. Proizvodnja v obratu bi morala po družbenem planu steti že 1. aprila letos in bi dosegla 200 milijonov din bruto proizvoda, upoštevaje samo pogon strojnih naprav, prenesenih iz Kranja. »Sedova hala« so pričeli pravočasno graditi in je bila v roku dograjena do strehe. Nato pa so se pojavile težave pri financiranju investicije zaradi podražitev del, pa tudi zato, ker je bila gradnja zaradi zemljišča zahtevnejša, kot so pričakovali. Težave s sredstvi

so zdaj rešene, komunalna dela pa so odložena na leto 1963, vendar so tudi v ta namen sredstva že zagotovljena.

Potrebna investicijska sredstva za gradnjo proizvodnih prostorov je zbrala občina kot investitor stavbe, 99 milijonov din, od katerih sta po polovico prispevala ObLO in OLO Novo mesto, je zbranih, preostanek sredstev pa je najet kot posojilo. Ko bo obrat dograjen, bo kolektiv hkrati z upravljanjem prevzel vse obveznosti za plačilo anuitet iz osnovnih in stanovanjskih investicij. Iskrin obrat v Novem mestu gradimo deloma zato, da se bodo lahko v njem zaposlile žene, ki že težko najdejo zaposlitev, predvsem pa zato, da bi se razvil v osrednji Iskrin obrat na našem področju in povezal ostale te stroje, ki so v prejšnjem desetletju pričele pri nas nastajati. Hkrati z gradnjo novega obrata Iskre v Novem mestu bomo po posebnem programu preurejali in modernizirali tudi proizvodnjo v vseh ostalih obratih.

Takole sta včeraj še posedela naša prijateljčka pred novomeško osnovno šolo, danes pa se že veselita prijetnih počitnic

Sindikato bo aktivno sodeloval

Občinski sindikalni pletum, ki je bil konec maja v Novem mestu, je sprejel sklep, naj sindikalne podružnice podjetij in zavodov do 10. junija na sejah izvršnih odborov pretrasejo problematiko usklajevanja delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov z novimi

predpisi, do 15. junija pa naj skličejo množične seitanke v kolektivih in o tem razpravljajo v najširšem krogu proizvajalcev. Ta sklop do 15. junija uresničijo v Novotoku, v opekarni Prečna, v Iskrinem obratu »Upori« v Sentjaneju, v kmetijskih zadrukah Dolenjske Toplice in Žužemberk, v kmetijskem obratu KGPK Novo mesto ter v centralnem sindikalnem odboru SGP Pionir.

zacije naj povsod poskrbe za čimboljši obisk sklicanih zborov, izvršni odbori podružnic pa naj na sejah premislijo, o čem bodo na zborih razpravljali predstavniki sindikata. Vseh zborov se bo udeležil po en predstavnik predsedstva ObSS ali njegove gospodarske komisije.

Predsedstvo ObSS
Novo mesto

Gradnjo ceste Otočec-Gumberk bodo nadaljevali

Gradnjo ceste Otočec-Gumberk-Ratež, ki jo je lani pričela mladinska delovna brigada, bodo letos nadaljevali. Od 1. julija do 31. julija bo cesto gradila brigada Kluba dolenjskih študentov. Cesta je pomembna zato, ker bo, ko bo dograjena, omogočila prestatitev novomeškega sejmišča na desni breg Krke. Nato bo rešen težak problem vpreg, ki na sedanje dni onemogočajo skoro ves avtomobilski promet na cesti proti sejmišču in otežkočajo tudi promet v mestu. Ko bo cesta Otočec-Gumberk-Ratež dograjena, bodo sejmišče prestavili na desni breg Krke, ves promet na sejmišču pa se bo Novemu mestu izognil.

Na seji predsedstva ObSS Novo mesto, smo 18. junija razpravljali o poteku dosežanih razprav v kolektivih in sklenili, da se sindikat pridruži akciji, ki jo je začel občinski ljudski odbor Novo mesto in bo v dneh od 20. do 30. junija z enakim namenom sklical v vseh podjetjih zbere proizvajalcev. Sindikalne organi-

Hlev za 100 molznic v Jurki vasi

Kmetijska zadruga Dolenjske Toplice velja za eno z glednih in gospodarnih kmetijskih proizvajalnih enot v okraju. Po združitvi z bivšo kmetijsko zadrugo v Straži si je veliko prizadevala, da bi dobila dovolj zemlje, predvsem pa, da bi z aron-

dacijami, to je z menjavo zemljišč, ustvarila čim večje površine. To so narekemale potrebe smotrnega in načrtnega obdelovanja zemlje s stroji, na drugi strani pa bi z menjavo zemlje prišli do velikih zaokroženih parcel brez tuje posesti v središču svoje zemlje.

Zadruga razvija vse kmetijske panoge z ozirom na objektivne pogoje, ki se nudi. Skrbi in bo še najbolj skrbela za tiste panoge, ki so najbolj donosne. Spričo tega vlaga velike investicije v na-

Pred dobrimi tremi tedni so buldozerji in delavci splošnega gradbenega podjetja »Pionir« iz Novega mesta obrnili prve kubične metre

zemlje v Jurki vasi, kjer bo zadruga imela hleve in druga poslopja. Razen hlevov za sto molznic bo zgrajena tudi silazna jama, nova cesta do posloplj in vodovod. Hlevi in druga poslopja morajo biti postavljeni v dveh mesecih, medtem ko je za izkop in zidanje silazne jame rok tri mesece. Vsa ta dela, s katerimi bo opravljen doberšen del načrta v Jurki vasi, pa bodo veljala okrog 28 milijonov dinarjev.

V prihodnje bo zadruga podobne hleve gradila tudi v drugih predelih in tako postopoma prešla v izrazito intenzivno živinorejo.

Z.

Most na Loki

Most na Loki je močno izrabljen, vzdrževalna dela pa so draga. Ker nastaja problem povezave obeh bregov Krke, razmišljajo o tem, ali ne bi kazalo zadevo rešiti morebiti tako, da bi obstoječi železniški most uporabili tudi za pešce. Strojovnjaki razmišljajo o tem, da bi zgradili na železniškem mostu poseben hodnik za pešce. Različne rešitve, ki bi prišle v upoštevanje, se proučujejo.

NOVOMEŠKA KOMUNA

sade hmelja in pripravila še nove nasade te vrste. Na drugi strani pa ima poglavitno skrb za intenzivno živinorejo, kar se zelo dobro vidi tudi v njenem perspektivnem načrtu. Tako bo na vseh o- bratih povečala stavež plemenske živine in bekonov in v ta namen zgradila vse potrebne objekte. Ne na zadnjem mestu je tudi skrb za vzrejo molznic, ki bodo dajale kvalitetno mleko.

Zbori proizvajalcev v podjetjih

Občinski ljudski odbor sklicuje v času od 20. do 30. junija zbere proizvajalcev v gospodarskih organizacijah in zbere volivcev v krajevnih središčih. V podjetjih bodo na zborih razpravljali o tem, kako so uresničili plan proizvodnje v I. četrtletju, o ukrepih, ki jih je kolektiv sprejel v zvezi z novimi predpisi za ustalitev gospodarstva, obratniki bodo poročali, kako je v komuni uresničen v I. četrtletju program razvoja, hkrati pa bodo povsod razpravljali o tem, kako naj kolektiv uresniči sklepe in priporočila seje ObLO od 31. maja letos. Na zborih volivcev v krajevnih središčih bosta 3. in 4. točka dnevnega reda enaki, predsedniki zadržanih svetov in upravni odbori kmetijskih zadrug pa bodo poročali, kako so uresničili plan kmetijske proizvodnje. V Novem mestu bodo funkcijo zborov volivcev opravili zbori članov Socialistične zveze.

ŽUŽEMBERK: tri četrt proizvodnje za TK-150

V žužemberškem obratu Iskre bodo v drugem polletju letos začeli proizvajati štiri vrste izdelkov. Skoraj tri četrtine proizvodnje bo zavzela proizvodnja keramičnega kondenzatorja TK-150. V kratkem bo v podjetju odprta menza, ki so jo uredili na pobudo sindikalne podružnice. Delavke bodo dobivale enolončnico. Tako se bo obroku mleka, ki ga v podjetju delajo brezplačno, pridružil še tople obrok hrane, kar bo v prid predvsem tistim delavkam, ki so iz bolj oddaljenih krajev. Kolektiv žužemberškega obrata Iskre je pred kratkim obiskal Sentjanejski obrat te

tovarne. Zatem so obiskali tudi Smarješke Toplice, odkoder so se z avtobusom podjetja Gorjanci peljali na izlet na Bazo 20. Izlet je organizirala sindikalna podružnica v podjetju, ki je razen tega za delavke pripravila tudi več poučnih predavanj o zdravstvu, religiji in druga.

Uprava zidarskega podjetja Remont se bo še ta mesec preselila v nove prostore, ki so jih dobili z adaptacijo bombardirane stavbe na križišču v Žužemberku. Za obnovo hiše so porabili okrog 8 milijonov dinarjev. V njej bo razen pisarn še delavska menza in dve družinski stanovanji.

Učenci žužemberške osnovne šole so svoje vrstnike in odrasle 10. junija razveselili z uprizoritvijo pravišne igre »Bogatin in zdravilni kamen«. S tem so se zelo lepo poslovili od sedanjega šolskega leta.

MATIČNI URAD IZ ŽUŽEMBERKE SPOROČA

Maja sta bila rojena en deček in ena deklica.

Poročili so se: Alojz Murn, invalid iz Laš, in Terezija Legar, kmetovalka iz Podgozda; Martin Legan, sekač iz Podgozda, in Marija Fink, kmetovalka iz Vel. Lipja; Anton Stuper, kmetovalec iz Sadije vasi, in Marija Hren, kmetovalka iz Malega Lipovca; Jože Zupc, kmetovalec iz Budjanje vasi, in Cirila Koren, kmetovalka iz Dol. Križa; Jože papež, kmetovalec iz Vel. Lipja, in Ivana Skufca, kmetovalka iz Malega Lipja.

Umrla sta: Jernej Novak, učitelj iz Vel. Lipja, 73 let, in Jožeta Zupančič, kmetovalka iz Vel. Lipovca, 81 let.

TRETJI TEREN ZB V NOVEM MESTU PRAVLJA PRIREDITEV ZA DAN BORCA

Odbor III. terena ZB v Novem mestu je že na zadnjem obnem zboru sklenil, da prične s slavnostni letošnjem dnevu borca. Ustanovljen je bil poseben pripravljani odbor, ki je določil, da bo prva letošnja prireditev v okviru tega praznika že v nedeljo, 1. julija, na kopališču na Loki. Program bo zelo pester in zanimiv. Razen govora in recitacij s tematiko NOB bo tudi pevski nastop, nato pa pravo partizansko rajanje in zabava, pri kateri bo tudi ples in srečolov.

Prosimo prebivalce in delovne kolektive Novega mesta, da ne odrečejo prošnji nabiralcev dobrot, da bo prireditev res uspešna. Seveda ne bo manjkalo ne jedarje in ne dobre pijače.

Vabimo tudi prebivalstvo ostalih terenov in iz okolice Novega mesta, da se prireditve udeleži. Čisti dobiček prireditve je namenjen za pomoč našim članom, za ureditev grobišč in za izlet mladine in pionirjev v partizanske kraje.

V primeru slabega vremena bo prireditev na dan borca, 4. julija, sicer pa v nedeljo, 1. julija, ob dveh popoldne. VSTOPNINE NE BO!

Novomeška kronika

»Dan oddiha« je naslov odsknemu delu sovjetskega dramatika Valentina Katajeva, ki ga bo jutri ob 20. uri pod režisatir vodstvom Igorja Pretnarja v dvorani kina »Krka« uprizorilo Mestno gledališče iz Ljubljane. Za predstavo je veliko zanimanje, saj Novomeščani po V. dramski reviji še niso imeli prilike, da bi na domačem odru videli dramsko prireditev.

Večer narodnih plesov in pesmi je bil v ponedeljek ob osmih zvečer v domu JLA. Mladinsko kulturno-umetniško društvo »Joža Vlahovič« iz Zagreba je tokrat pred sicer malo obiskovalci izvedlo bogat program iz zakladnice ljudskih pesmi in narodne folklorne jugoslovanskih narodov.

Toplo vreme, ki je zadnje dni zajelo Dolenjsko, je zvalilo na bregove Krke veliko navdušenih in nestrpnih kopalcev. Čeprav zatirajo, da je voda še precej hladna, mnogih kopalcev to ne ovira, da ne bi začeli kopalne sezone.

19 obiskovalcev mladinske politične šole bo te dni prejelo potrdilo, da so uspešno končali šolo, ki je trajala od 23. novembra lani do 20. aprila. Potrdila bo razposlal upravnik MPS.

Veliko prijav mladincev in mladink, ki bodo avgusta odšli na zvezno akcijo, so že zbrali pri občinskem komiteju LMS. Prijave pa še vedno prihajajo, tako da bo obveza za udeležbo na zvezni delovni akciji zanesljivo izpolnjena. V avgustovskimi dneh drugi izmenki bodo delali samo srednješolci.

Aktiv LMS 7. razredov osnovne šole v Novem mestu je priredil v televiziji svoje šole pred dnevi postojilno popoldne učencem vseh osmih

razredov. Prišli so tudi predstavniki šolskega odbora, občinske organizacije LMS in drugi. Lepo slovo od odhajajočih tovaršev je izzvenelo v prijateljskem vzdušju. Učenci osmih razredov so se zahvalili svojim vzgojiteljem, šolsko športno društvo pa je razdelilo med najboljše športnike osmih razredov šest knjižnih nagrad.

Razprave o vlogi družbenih služb po novem občinskem statutu se je pretekli petek v sindikalni dvorani udeležilo precej ljudi, ki so vneto razpravljali. Prav temeljito so se pogovorili o vlogi in nalogah solstva in kulturno-prosvetni dejavnosti ter o njuni organizacijski mreži, družbenem upravljanju in financiranju. Razpravo o zdravstvu in socialnem varstvu so odložili na jutri, ko se bo, kot upamo, v sindikalnem domu spet zbralo dovolj prebivalcev.

Na ponedeljkovem življskem trgu je bilo dobrih največ česerj, rdečih in belih, ki so jih prodajali od 120-150 din kilogram. Dobiti je bilo tudi solato v glavcih po 200 din ter navadno solato po 150 din kg, rdečo peso v šopkih po 60 din, jagode po 300 din kg, čebulo v šopkih po 40 din, novi korenček v šopkih po 15 din ter razne sadike in rože vseh vrst.

Gibanje prebivalstva: rodila je: Vida Galč iz Senihajste 9 - deklica. - Poročila sta se: Branke Pogelšek, teštinini točnik iz Kettlevega drevoreda 40, in Angela Dežman, uslužbenka iz Brslina. - Umrla sta: Gašper Verstovšek, nočni čuvaj iz Srednješolske ul. 20, star 57 let, in Ana Kirm, zasebnica iz Partizanske 8, stara 84 let. - Saso Hitič, sina oficira iz Zagrebške 2, je podri motorist in mu poškodoval glavo.

MATIČNI URAD IZ HINJ SPOROČA

Maja sta bili rojeni dve deklici. Poročila sta se: Silvester Mirič, delavec s Sel pri Hinjah, in Magdalena Košček, uslužbenka iz Jesenic. Umrl je Janez Vidmar iz Rajta, star 72 let.

IZUMITELJI, JAVITE SE!

V sklopu organizacije ljudske tehnike ustanovljamo vsak dan več sekcij in tehničnih društev. Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav ni najmlajše med njimi. Za zdaj deluje sicer samo na območju novomeške občine, kjer ima člane v vseh večjih podjetjih (IMV, Pionir, Novoteks, Opremales, Novoles), včlaniti pa se želijo tudi izumitelji oziroma avtorji tehničnih izboljšav in v drugih podjetjih po okraju. Zato je nujno, da dobi člane iz vseh občin, oziroma naj bi bilo eno društvo za celoten novomeški okraj.

Kot kolektiv je društvo član Združenja iznajditeljev in glavnega odbora ljudske tehnike Slovenije. Po pravilih ima društvo nalogo, da svojim članom moralno in strokovno pomaga. Zato je dolžno, da za izumitelje in avtorje tehničnih izboljšav prireja strokovna predavanja, organizira seminarje, konference in izdaja ustrezne publikacije. Društvo mora spodbujati in usmerjati dejavnost izumiteljev, ki so za-

posleni na najrazličnejših mestih v gospodarskih organizacijah, ščit izumiteljsko dejavnost in se zavzema za realizacijo avtorjeve zamisli. Seveda je nujno, da deluje skupaj z gospodarskimi organizacijami in ustanovami, saj je potrebno, da se patenti in izum, čimprej uveljavijo. Za svojo dejavnost in potrebe članov bi moralo vsako podobno društvo imeti prototipske delavnice, v katerih bi delali tudi strokovnjaki in svetovali izumiteljem.

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav ima redne, izredne in kolektivne člane. Pogoji za rednega člana je, da ima patentno listino oziroma potrjeno prijavo patenta ali pa diplomu oziroma potrjeno gospodarske organizacije o tehnični izboljšavi. Redni člani postanejo lahko tudi ljudje, ki imajo posebne zasluge za napredek izumiteljske dejavnosti. Izreden član je lahko vsakdo, ki se ukvarja z raziskavami, s tehničnimi izboljšavami, postopkom oziroma s problematiko izboljšav. Kolektivni člani pa lahko postanejo gospodarske organizacije.

Ker je v našem okraju že precej ljudi, ki imajo že precej ljudi, ki imajo pogoje za sprejem v društvo, predvsem pa zato, ker vlada precejšnje zanimanje za izumiteljsko dejavnost, priporočamo gospodarskim organizacijam, da se poznajo glede ostalega pri odboru društva oziroma pri okrajnem odboru ljudske tehnike. Podjetja bodo v najkrajšem času dobila poseben pravilnik, ki ga bodo sprejemali delavski sveti.

Društvo naj bi našlo svoje člane res povsod, kjer delajo izumitelji. Nedvomno bo skupna akcija industrijskih komisij pri občinskih odborih LT in okrajnem odboru LT uspešna vsaj v tem smislu, da bodo delovni kolektivi dobro seznanjeni z namenom društva.

Urbanistični načrt že dozoreva

Brez urbanističnega načrta ni mogoče gospodarno določiti nobene zazidave ali gradnje, zato je ObLO Novo mesto letos pospešil izdajo takšnega načrta za delavo takšnega načrta za Novo mesto, Dolenjske in Smarješke Toplice. Do 15. julija morajo biti izdelani idejni projekti zazidave Dolenjskih in Smarjeških Toplic ter obvozne ceste za Dolenjske Toplice. Posamezni deli urbanističnega načrta Novega mesta, ki rešujejo urbanistično ureditev bodisi v celoti bodisi deloma, pa so za posamezne mestne predele že narejeni.

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

Poslej: le tri osnovne šole

Na področju občine je bilo doslej osem osnovnih šol; od teh so bile tri popolne osemletke, ostalih pet pa nepopolnih. Iz nekaterih šol (Gradac, Jugorje) so učenci višjih razredov že pred leti začeli hoditi v višje organizirane šole, tako da ni bilo na teh šolah višjih oddelkov. Svet za šolstvo na občini je

oddelki (Radovica, Božakovo, Drašiči), Suhor z zunanjim oddelkom Jugorje in Podzemelj z oddelkom Gradac.

O reorganizaciji šolstva v občini so govorili tudi na nedavnem posvetu z vsemi upravitelji šol. Pogovorili so se o prešolanju otrok, pedagoški povezavi, problemih delitve dohodka in kadrovskih problemih v prosvetni službi. Že v letošnjem letu

niso bila zasedena vsa mesta, nekaj prosvetnih delavcev pa namerava iti stran. Zelo malo se jih je pa tudi prijavilo na razpise. Tako bodo v občini ob začetku prihodnjega šolskega leta manjkali tri do štiri učitelje. Težji problem je za predmetne učitelje; teh bo manjkalo več. Zlasti težavno je za predmetne učitelje tujih jezikov.

J. D.

METLIŠKI TEDNIK

analiziral stanje šolstva in ugotovil, da imajo učenci iz nepopolnih osnovnih šol zaradi objektivnih razmer manjše znanje in jim je oteženo šolanje v višjih šolah. Zato je svet za šolstvo poslal republiknemu svetu predlog o ukinutvi vseh niže organiziranih šol. Republiški svet se je s tem popolnoma strinjal. O tem vprašanju je razpravljala tudi občinski ljudski odbor in sprejel sklep, da se te šole ukinejo. Poslej bodo le tri osnovne šole: Metlika z zunanjimi

Prisrčno partizansko srečanje v Gradcu

V nedeljo smo imeli v Gradcu prijeten dan, ki nam bo še dolgo ostal v prijetnem spominu. Obiskala nas je zopet rudarska godba iz Hrastnika. Preko 100 članov godbe na pihala, pevskega zbora in zabavnega orkestra je dopoldne privedlo v Gradcu koncert na prostem. Za lepo izvajanje so jih postušali nagradili z navdušenim ploskanjem. Pred koncertom so Hrastničani poleg drugih daril izročili organizaciji Zveze borcev lepo izdelano plaketo in album s fotografijami iz življenja godbe v znak zahvale in priznanja za nesebično gostoljubnost, ki so jo nudili vaštani članom godbe med njenim bivanjem v Gradcu v času NOB.

Po kosilu so se gostom na vrtu za dvorano pridružili številni vaštani in se ob dobri belokranjski kapljici prav do-

mače in prisrčno pogovorili ter obujali spomine na težke, toda vesele dni, ki so jih preživeli skupaj med narodnoosvobodilnim bojem. Zanimiva je izjava člana godbe, ki med NOB ni bil v Gradcu: »Po osvoboditvi sem bil z godbo že večkrat v Gradcu. Bilo je vedno domače in prijetno, da začujem že kar verjeti, da sem bil med NOB tudi sam tu.« Pa drugi: »Kadar pridemo v Gradac, se nam zdi, kot da smo prišli domov.«

Ob prijetnem kramljanju je kar prehitro prišel čas odhoda. Neradi so se ločili od nas in le težko so se pripravili za odhod. Prijateljski stiski rok, vesele vzkljanje in mahanje rok, in že so avtobusi in avtomobili odbrzeli.

Z veseljem smo sprejeli njihovo vabilo, da jih tudi mi obiščemo. Dogovorili smo se, da

NOVOTEKS : VUNATEKS

Prejšnjo nedeljo so se športni sindikalne podružnice Novoteks II iz Metlike pomerili v Karlovcu z Vunateksom, in sicer v streljanju, šahu in kegljanju.

Rezultat je bil neodločen: Metličani so zmagali v kegljanju, v šahu so remizirali, a v streljanju izgubili. Pohvalno je to, da je Novoteks II začel s skromnimi oblikami rekreacije. Pri kegljačih je že okoli 26 članov, med njimi tudi ženske. Taka športna srečanja z gostoljubnim sprejemom in postrežbo, kot je bilo v Karlovcu, krepi stike med športnimi delavci obeh republik. Športniki iz Novoteksa, ne odnehajte!

I. L.

jim člani ZB in prosvetnega društva vrtno obisk za njihov krajevni praznik 30. junija. Med vsemi vojaškimi in drugimi enotami, ki so bile med NOB v Gradcu, edino rudarska godba iz Hrastnika, ki je bila kot godba VII. korpusa takrat pri nas, na to ni pozabila in nas njeni člani redno obiskujejo.

Mi smo jim za to res hvaležni, kajti vezi prijateljstva, spletene v težkih časih trpljenja in pomanjkanja v borbi za našo osvoboditev, se ne smejo pretrgati. Čuvati moramo tradicije NOB in jih posredovati našim mladini in preko nje to prijateljstvo nadaljevati, kot se to prav lepo nadaljuje v našem primeru.

Rudi Dim, st.

PREMALO UČITELJEV

V Podzemlju imajo dve šolski poslopji, toda kljub temu jim to ne zadošča za šolsko delo, ker imajo premalo učilnic. Zato so lani začeli z gradnjo nove učilnice, ki so jo v surovem stanju dogotovili. Upajo pa, da bo z novim šolskim letom dograjena in da bodo lahko imeli septembra v njej pouk. V šoli bo z novim šolskim letom nastal težak problem s prosvetnim kadrom. Letos je bilo sedem učiteljev, a potrebovali bi jih devet. Ker bodo nekateri odšli drugam, kaže, da bodo manjkale štiri učne moči. To bo težavno zlasti sedaj, ko bo Podzemelj postal popolna osemletka.

Mladinski aktiv v Podzemlju

Že precej časa je preteklo, odkar smo brali v našem listu kako vest iz Podzemlja in okolice. Tudi prebivalci iz tega predela občine radi prebirajo Dolenjski list, zlasti pa novice iz naše komune.

Pionirski odred osnovne šole, ki šteje preko 200 učencev, je tudi v zadnjem letu razvil živahno in obsežno dejavnost. Pionirska kmetijska zadruga je v lanskem šolskem letu dosegla drugo mesto v občini. Tudi letos se člani te zadruge bavijo s poljedelstvom in sadjarstvom. Na 46 arih so zasadili vrsto nove pšenice, ki zelo dobro kaže, in upajo, da bodo na tej poskusni parceli imeli velik hektarski donos. Pionirji so se bavili s sadjarstvom in uredili sadni vrt.

V zadnjih nekaj mesecih je bil aktiven tudi šahovski krožek, ki se je udeležil več tekmovanj v občinskem merilu. Poleg že naštetih sekcij in krožkov delujejo na tej šoli še streliški, lutkovni, recitacijski, čebelarški krožek in drugi.

Za fotografsko umetnost

Lepa razstava v Podbočju

V nedeljo dopoldne so ob navzočnosti staršev in učiteljev odprli tudi v podboški osnovni šoli razstavo ročnih del, risb in drugih izdelkov tehničnega pouka. Zanimiv prikaz dela osnovne šole je hkrati tudi potrdilo uspešnega dela, ki ga dosegajo naše šole.

Razstav ob zaključku šolskega leta je bilo te dni povsod v okraju precej, vseh pa smo bili lahko veseli.

KOLE SARJEVA SMRT

17. junija je Alojz Hrovat iz Vavte vasi vozil tovornjak proti Soteski. V Gaberjah je nasproti pripeljal kolesar Slavko Kren iz Maškovec pri Dvoru, ki je vozil cikloak. Zaradi tega se je kolesar zalezel v avtomobil ter nato obšel pod vprečnim vozom, ki je stal na cesti. Kolesar je v bolnišnici poškodbam podlegel.

AVTOMOBILA STA TRČILA

17. junija je prišlo do prometne nesreče na križišču pred otoškim gradom. Voznica osebnega avtomobila Milka Drijan iz Zagreba, ki je hotela voziti proti Krozovemu, se je zalezla v osebni avtomobil, ki ga je po prednostni cesti vozil Alojz Zimšek iz Ljubljane. Škodo na vozilih so ocenili na 210.000 din.

imajo pionirji veliko zanimanje. Zaradi tega sta bila izvedena dva tečaja, ki sta dala učencem osnovno znanje iz tega področja.

Ceprav so bili med učenci nekateri pionirji že starejši, do letos niso imeli mladinskega aktiva. V času prireditve za dan mladosti so se učenci sedmega in osmega razreda seznanili z zgodovino mladinskega gibanja, z

nalogami mladinske organizacije in njenim statutom. Za sprejem so pripravili tudi kulturni program. Ob tej priliki jih je obiskala sekretarka občinskega komiteja mladine Mačič Puš in jim spregovorila o pomenu mladinske organizacije ter jim čestitala za sprejem.

Mladinci in mladinke so po slavnostnem delu pripravili čajanko.

„Zdravnika ne poznam“

25. maja je poteklo 98 let, kar je v Jelovcu stekla zibelka Ivani Stancar. Mati je ni mogla preživetjati, zato je še mlada odšla za kruhom. S trdim delom se je prebijala skozi življenje, vzgajala pa so jo tuji ljudje. Ostala je nepismena, kar jo še danes boli.

Boli me, ker se nisem mogla naučiti brati, najbolj pa mi je žal, da ne morem prebrati domačega Dolenjskega lista. V njem lahko gledam le slike, slike mlade domovine, naših voditeljev, predvsem pa mladine, ki ji je danes marsikaj omogočeno. Sama vsega tega nisem imela, nihče me ni videl v mladosti. Ko pride Dolenjski list, naprosim najbližje, da mi ga prebera.

Vse življenje sem prebila na polju. Se lani sem okopavala krompir in peso. Bila

Za deset metrov kabela...

V Krmelju so s skupnimi prizadevanji zgradili bencinsko črpalno, ki bi morala že pred petimi meseci služiti svojemu namenu. Do tega pa ni prišlo, ker Elektro iz Krškega še ni položilo deset metrov kabela za električni pogon črpalke. Ali se mar ne zavedamo škode, ki se na ta način dela turizmu?

D. B.

Tečaji za prekvilifikacijo

Že dalj časa so v konfekciji Lisca v Sevnici na prekvilifikaciji delavke iz krmeljskega rudnika. Tečaja obiskuje že druga skupina delavk iz Krmelja.

Bo v Loki elektro rajon?

Električna napeljava v Loki in v okolici je stara že okrog 25 let. Zadnje čase so se začeli podirati drogovji, kar je velika nevarnost za promet in ljudi. Ločani bi se morali zavzeti, da bi bil tudi

v Loki ustanovljen elektro rajon, ki bi reševal preče zave. Hkrati bi bilo nujno obnoviti tudi javno razsvetljavo v Loki.

S. Sk.

SEVNIŠKI VESTNIK

sem povsod, kjer je tvo delo. Živela sem zmerno, zdravnika ne poznam.

Tako je povedala 98-letna jubilarica, ki je še popolnoma zdrava, z dobrim sluhom, zlasti vidom. Želimo, da bi še vrsto let živela srečno in zadovoljno.

Ljudska tehnika razstavlja

Občinski odbor ljudske tehnike pripravlja v prostorih savske šole v Sevnici razstavo dejavnosti LT v sevniki občini. Na razstavi, ki bo odprta 23. in 24. junija od 8. do 18. ure, bodo razstajali sevniki fotoklub, fotoklub Kopitarne, fotoklub iz Krmelja, radioklub iz Sevnice in krožki iz osnovnih šol. Fotoklubi bodo med drugimi prikazali slike in fotomaterial. Razstava bo zelo poučna.

L. J.

Srečanje na Maškovcu

Na svojem nedavnem izletu so pionirji iz Mokronoga obiskali spomenik padlih partizanov na Maškovcu. Potem ko so ob spomeniku zapeli nekaj partizanskih in slovenskih narodnih pesmi, jih je pozdravil predsednik DPM v Tržišču in jim pripovedoval o NOB. Ob slovesu pa sta jih pozdravila pionir in pionirka iz Tržišča ter želela, da bi se še kdaj videli. Polni vtisov so mokronoški pionirji spoznali še en predel Dolenjske.

DO PISNA ŠOLA

LJUBLJANA, Likozarjeva 3

razpisuje vpis v:

1. I. in II. letnik dopisne tehniške šole
 - a) pripravljalni tečaj (poklicna šola),
 - b) strojni oddelek,
 - c) elektriški oddelek,
 - d) kemijski oddelek,
 - e) lesni oddelek;
2. dopisno ekonomsko šolo;
3. dopisno administrativno šolo
4. dopisno strojepisni tečaj;
5. I. in II. stopnjo splošnoizobraževalne šole (osemletke);
6. I. stopnjo jezikovnega tečaja za nemški in italijanski jezik.

Navodila in prijave dobite na šoli (50 din) in pri vseh občinskih odborih Zveze borcev.

Za informacije se obračajte na naslov: DOPISNA ŠOLA, Ljubljana, Likozarjeva ulica 3, telefon 30-043.

PRIJAVE POSLJITE DO 10. JULIJA 1962!

Določitev marž trgovskim podjetjem

BRESTANICA

PRED PRAZNIKOM

Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve občinskega ljudskega odbora Videm-Krško je pretekli teden odposlal trgovskim podjetjem in zadrugam v občini odločbe o določitvi marže. Tako je trgovskemu podjetju »Resas« iz Vidma-Krškega in »Preskrbica« s Senovega določil maržo za živila povprečno do 15 odstotkov s tem, da je lahko

najvišja marža 20-odstotna, za ostalo blago povprečno 19 odstotkov, najvišja dovoljena marža pa je lahko 24 odstotkov. V tej marži je vključen tudi občinski prometni davek v višini 5 odstotkov na prodajno vrednost.

Trgovskemu podjetju »Promet« iz Vidma-Krškega je določena za ostalo blago pov-

prečna marža do 21 odstotkov, najvišja pa 24 odstotkov.

Pri določitvi marž so bila upoštevana določila odredbe o določitvi marž, strukture prometa in povprečne marže, dosežene v letu 1961. Predpisi o maržah pa ne veljajo za proizvode, za katere so s posebnimi zveznimi predpisi določene prodajne cene ali če se prodajajo za določenim popustom po ceni, ki jo je določil proizvajalec.

Kmetijskima zadrugama v Brestanici in Kostanjevici je določena marža za reprodukcijski material povprečno do 13 odstotkov, najvišja pa 18 odstotkov brez prometnega davka. Za ostalo blago je dovoljena marža 19 odstotkov, največja pa 24 odstotkov. V tej marži pa je vključen občinski prometni davek v višini pet odstotkov od prodajne vrednosti.

Kmetijski zadrugi iz Vid-

ma-Krškega je določena povprečna marža za živila 15 odstotkov, najvišja pa 20 odstotkov. Za ostalo blago povprečno do 19 odstotkov, najvišja pa 24 odstotkov. Občinski prometni davek pet odstotkov je tu vključen. Za reprodukcijski material se lahko zaračuna marža do 13 odstotkov, najvišja pa 18 odstotkov brez prometnega davka, za umetna gnojila 3 dinarje za kilogram, za zelenjavo pa 21 odstotkov, največ 30 odstotkov.

Trgovskemu podjetju Otok v Kostanjevici se dovoljuje zaračunati maržo za živila povprečno 16 odstotkov, najvišja 20 odstotkov, za ostalo blago povprečno 19 odstotkov, največ pa 24 odstotkov. Tu je vključen prometni davek pet odstotkov.

Z določitvijo marž se bodo cene v trgovinah končno ustalile. S tem pa bo najbolj zadovoljen potrošnik.

Jamstvene izjave občinskega ljudskega odbora

Oba zbora ObLO sta na ločenih sejah 12. junija pristala na jamstvene izjave za nakup nekaterih strojev. Kmetijska zadruga iz Brestanice je zaprosila za jamstveno izjavo za znesek 6.545.000 din; kupila bo kombajn, traktor, prikolico, traktorsko akropilnico, traktorsko gosenico in motorno kosilnico. Lastnih sredstev bo zadruga prispevala preko milijon dinarjev.

Kmetijska zadruga iz Vidma-Krškega namerava nabaviti dva traktorja, žitni bombajn in avto Fiat. Zadruga bo vzela preko 9 milijonov posojila.

Kmetijska zadruga iz Kostanjevici potrebuje okoli 30 milijonov dinarjev za obratna sredstva pri poslovanju novo ustanovljenega posestva v Kalce-Naklu.

Za gradnjo zdravstvenega doma v Krškem je zdravstveni dom zaprosil kot investitor za poročilno izjavo v znesku 67 milijonov dinarjev. Zdravstveni dom bo najel posojilo iz investicijskega sklada občine, ki se daje za dobo 30 let z 2-odstotno obrestno mero.

Če piješ, rvs vozi! Če voziš, ne pij alkohola!

Z A B E L E Z E N O

Zavod za zdravstveno varstvo v Novem mestu je 6. junija analiziral vodo iz videmsko-krškega vodovoda. Z bakteriološko analizo vode so bili odborniki zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Videm-Krško seznanjeni na seji 12. junija. Ugotovljeno je, da voda kljub maksimalnemu kloriranju vsebuje veliko živih klic. Te bakterije lahko povzročijo resne bolezni, razne nalezljive bolezni, drisko itd. — O vodi je bilo že nešteto razprav na zborih volivcev in na sejah ljudskega odbora. Razprave pa niso veliko koristile. Odborniki zbora proizvajalcev so se na seji še enkrat zavzeli za rešitev tega problema. Ugotovili so, da ne drži izgovor o pomanjkanju denarja. Vodna skupnost Dolenske je za gradnjo poskusnega vodnjaka še zdavnaj odobrila 15 milijonov dinarjev, ki pa so še danes nedotaknjeni! Kaj je temu vzrok? Komunalna uprava je pred dobrim letom prevzela obveznost za gradnjo poskusnega vodnjaka, toda obveznost je ostala le na papirju! Upravnik komunalne uprave Srečko Letonja nam je o tem povedal tole: Nešteto analiz je ugotovilo neuzitnost vode v videmsko-krškem vodovodu. S tem so bili seznanjeni tudi vsi pristojni činitelji na občini. Komunalna uprava je prevzela obveznost za gradnjo poskusnega vodnjaka v Zadovinku že junija lani. Takrat je bil zelo ugoden čas za gradnjo vodnjaka. — Tov. Letonja nam ni mogel povedati, zakaj se z gradnjo vodnjaka ni pričelo že junija, ker je upravniške posle prevzel kasneje. Z gradnjo vodnjaka so poskusili pozneje, vendar so morali zaradi talne vode delo ustaviti. Februarja letos so strokovnjaki Vodne skupnosti Dolenske, Geološkega zavoda iz Ljubljane in drugi ugotovili, da je lokacija vodnjaka zaradi prevelikega pritiska talnih vod neprimerna. Občinska strokovna komisija je šele v maju določila novo lokacijo nekje pri Drnovem. Ker komunalna uprava nima potrebne mehanizacije in strokovnega kadra za gradnjo vodnjakov je delo ponudila gradbenima podjetjema »Savas« in »Pionir«.

Čemu se igramo slepe miši?

Do nedavnega so se ljudje oskrbovali s pitno vodo iz izvirka pri »Rozaliji«, to pa je prebivalcem podjetje »Transport« iz Krškega onemogočilo, ker je vodo usmerilo do svojih delavnic in garaž! Čeprav je analiza vode dala porazno sliko, to odgovornih činiteljev še ni predramilo. Tudi na seji zbora proizvajalcev problema preskrbe prebivalstva z vodo niso obravnavali dotolj resno. Kaj je temu vzrok? Kaj pa, če bo nekega dne izbruhnila bolezen? Pa vendar bi nam tsem morala biti prva skrb zdravje naših občanov!

Zaradi razširitve dejavnosti sorvisne pralnice stanovanjske skupnosti je nujno nabaviti še en pralni stroj, parni kotel, komorno sušilnico in bojler. Za te namene potrebuje stanovanjska skupnost poročilno izjavo za investicijsko posojilo v znesku 2.500.000 din.

Gostinsko podjetje »Pod lipom« v Brestanici je zaprosilo za kredit v znesku 1.500.000 din za ureditev lokala, restavracija v Kostanjevici pa 2 milijona za ureditev tujekih sob.

Umrla je Pavletova mama

11. junija smo pokopali 81-letno Nežo Stipič, po domače Pavletovo, ki je bila najstarejša članica krajevne organizacije Zveze borcev v Podbočju. Življenje te kmečke žene je bilo eno samo trpljenje. Kot mlado dekle se je priženila na Planino, med prvo svetovno vojno pa je izgubila moža. Ostala je sama s štirimi otroci in garala na

skopi hribovski zemlji. Ko so otroci dorasli, se je veselila, da si bo končno lahko odpočila.

Med zadnjo vojno se je tudi njen sin kakor vsi Planinci vključil v osvobodilno gibanje. 14. septembra 1942 pa so pridrveli preko Gorjanec ustaši, polovili vse odrasle moške ter jih postrelili v Osunjski gori. Zenske in otroke so izgnali iz vasi, domačije pa požgali. Vse, razen živine, ki so jo odgnali na Hrvaško, so požrli plameni. Pokojnica je s snaho in sestero vnučki od 1 do 13 let zbežala v Brezovico, kjer so v vinskem hramu prenočevali kar na tleh. Snahi, ki je bila že prej bolehnna, je žalost bolezni posušila, tako da je kmalu umrla in pustila stari materi sestero vnukov. Pavletova mama, ki ji je bilo takrat 65 let, je skrbela zanje po svojih najboljših močeh. Po osvoboditvi pa je vsa zgarana spet postavljala novo

domačijo. Neštetokrat je poromala peš v Krško po nakaznice za opeko, od tam spet peš v Brežice in nazaj na Planino. Kljub starosti in izčrpanosti ni odnehal, ker je imela pred seboj en sam cilj: vzgojiti vnuke, ki jim je nadomeščala očeta in mater. Ta cilj je dosegla: domačija je deloma obnovljena, dva vnuka kmetujeta, štirje pa so v službah.

Kljub trdemu delu in naporu življenju se je dolgo zoperstavljala bolezni, ki jo je mučila že nekaj let, kopčno pa podlegla. Pokojnica je zapustila dve hčerki, 29 vnukov in 13 pravnukov.

Pogreba se je udeležilo več sto ljudi. Osnovna organizacija ZB v Podbočju ji je za slovo podarila venec, ob grobu pa se je od nje poslovil Jože Sketa.

Počivaj v miru, draga Pavletova mama, v svobodni domači zemlji!

Dohodnina se ni povečala

Nekateri tarnajo o višini kmečke dohodnine in vedo celo povedati o povečanju za letošnje leto. V resnici pa ni tako. Za letošnje leto je določena dohodnina in doklada v isti višini kot lansko leto. Dajatve za zdravstveno zavarovanje pa so se zvišale na 64 milijonov dinarjev. Sedanjí prispevki za zdravstveno zavarovanje v veliki meri nadomestijo prejšnje izdatke zasebnikov kmetovalcev za zdravstvene usluge in zdravila. Prejšnja leta so kmetovalci sami plačevali zdravstvene usluge in zdravila, sedaj pa imajo vse možnosti kmečkega zdravstvenega zavarovanja.

Ugotovljeno je, da so davščine obrtnikov in samostojnih poklicev bile vselej nižje do njihovih dohodkov. Znano

je tudi, da se je zaslužek nekaterih obrtnikov v zadnjih letih povečal tudi za 100 odst. Vse to je narekovalo, da se poveča dohodnina od obrtnikov od prvotno planiranih 35 na 40 milijonov dinarjev in prometni davek od zasebnikov od 22 na 24 milijonov. Ta ukrep je nujen spričo proračunske situacije v občini.

MATICNI URAD IZ BRESTANICE SPOROČA

Maja ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročili so se: Jožef Kranjec, namestavec, in Marija Pirc, delavka, oba iz Brestanice; Peter Zvar, električar, in Ljudmila Fabjančič, poljedelka, oba iz Presladiola.

Umrli so: Anton Geister, upokojenec iz Stolovška, 86 let; Marija Suhar, kmetovalka iz Presladiola, 64 let; Marija Sajovec, kmetovalka iz Anž, 52 let.

Do odkritja spomenika internirancem, konfinirancem in izseljencem v Brestanici nas loči še štirinajst dni. Vse priprave za odkritje spomenika potekajo v najlepšem redu. Zlasti moramo poudariti, da so vsi prebivalci Brestanice pokazali polno razumevanje in nudijo vso podporo. Ze dalj časa se zbere vsak dan na kraju, kjer bo stal spomenik, skupina domačinov. Vsi ti ljudje so opravili že nešteto prostovoljnih ur pri urejanju prostora za spomenik, pri urejanju ceste in pločnikov itd. Ni jim žal prostih ur. Radi jih žrtvujejo, da bi bil njihov kraj na dan odkritja čim lepši.

Te dni je prišla na cesto v Brestanico cestna uprava iz Novega mesta. Do 4. julija mora biti cesta skozi trg asfaltirana. Tak je dogovor. Če bo vreme ugodno, bo to prav gotovo uspelo.

Komisija za promet je prejšnji teden prehodila ves trg. Ugotovila je, da bo kljub ozki cesti in strnjnemu naselju dovolj prostora za vse tiste, ki bodo prišli sem z avtomobili. Zagotavljajo, da bo prometna služba brezhibna in vozniki ne bodo imeli težav. Bilo pa bi zaželeno, da bi prišli avtomobilisti v Brestanico že jutraj, ker bo promet kasneje zaradi množice ljudi na cesti težaven.

Tudi komisija za prehrano je že bila na terenu. Razen tega da bo postavila paviljone po vsem trgu, je izbrala tudi velik travnik nasproti Elektranne, na katerem bo dovolj prostora za vse tiste, ki bi se radi po odkritju še malo razvedrili.

Čeprav denarna sredstva počasi dotekajo, pričakujemo, da bodo podjetja, ustanove in posamezniki v teh dneh še priskočili na pomoč. Doslej so podjetja in ustanove nakazali že okrog 1.200.000 dinarjev. Koliko je prodanih blokov, trenutno še ne vemo. Prav bi bilo, da bi vsa podjetja, jemo, da bodo tudi vsi odbori ZB, ki prodajajo bloke, ki so obljubila pomoč, denar čimprej nakazala. Pričakujemo, da bodo v teh dneh dostavili.

Prejšnji teden je izdala krajevna organizacija SZDL Brestanica novo številko svojega glasila »Brestaniške novice«. Nakladi so povečali na 500, da so lahko dali nekaj izvodov še v kraje okrog Brestanice. Ta številka lokalnega glasila SZDL govori predvsem o pripravah za odkritje spomenika.

Brošura, ki bo prinašala zgodovino Brestanice, potek izseljevanja, borbo za osvoboditev itd., je že v tisku. Kdor jo bo hotel, jo bo ob odkritju spomenika lahko dobil. Zanimiva bo zlasti za tiste pregnance, ki so šli v tujino preko Brestanice. Ob branju se jim bodo spomini na čas pregnanstva še bolj osvečili.

Čeprav so spomini pregnancev na nemške inkvizitorje, zlasti še na preseljevalni štab, ki je bil v gradu, neprijetni, ne smemo pozabiti imen, s katerimi so imeli naši pregnanci prve stike. Tudi sem so segali krvavi prsti Eichmanna. Štab za preseljevanje so sestavljali: SS Hauptsturmführer dr. Seidel kot šef štaba, Schwarzhuber, komandant taborišča, Burghauptman Keller (pozneje ga je zamenjal Straub), Buchholz, referent za prevoze. Nad vzhodom v grad so izobesili črno SS zastavo, spodaj pa napisali: SS Burghauptman. Vsi esesovci so se obnašali skrajno ošabno. Da jim ne bi bilo med trumo izmučenih in obupanah pregnancev, ki so s strahom pričakovali, kaj bo, dolgečas, so hitro poskrbeli za zabavo. Glavno kapelo v samostanu so spremljali v bar. Tu so na veliko pili liker, ki so ga pobrali trapistom. Ko je zmanjkalo tega, so vozili vino in žganje od drugod. V »baru« so imeli tudi divane, manjkalo jim ni niti žensk...

Te dni bo občinski odbor SZDL Videm-Krško podrobno seznanil vse krajevne organizacije SZDL o akciji v zvezi s postavitvijo spomenika. Želimo, da bi začele krajevne organizacije takoj zbirati prijave za udeležbo pri odkritju spomenika. Poskrbimo, da se nas bo zbralo 4. julija čimveč, saj bomo tako najlepše počastili vse tiste, ki so morali zaradi naprednega delovanja in ljubezni do domovine v pregnanstvo, od koder za marsikoga ni bilo več poti nazaj! Počastimo letošnji 4. julij kar najbolj dostojno tudi z množično udeležbo pri odkritju spomenika v Brestanici.

Sem ter tja po Kostanjevici

● Javno razsvetljavo v Kostanjevici predstavlja samo šest žarnic, ki so bile nameščene lani. Ker pa kraj slovi kot eden najbolj dovtetnih za kulturo in druge podobne reči, bi bilo prav, če bi osvetlili tudi cesto do gradu, ki je postal v zadnjem času središče mednarodnih kulturnih dogajanj. Mednarodni simpozij kiparjev, ki se bo letos ponovil, bo v Kostanjevico privabil veliko ljudi, tem pa ne bo vseeno, ali bodo prišli do gradu po blatu in v temi.

● S 500 dinarji bodo kaznovali vsakogar, ki ne bo upošteval opozorila, da se čez most pri gozdni upravi v Kostanjevici, zgrajen povsem v druge namene, ne me gnati

živina. Na mestih, kjer se v sezoni kopljejo turisti, pa bodo postavljeni znaki s pripočilom, naj kmetovalec tam ne napajajo živine.

● Obiskovalci Kostanjevice bi se nedvomno bolje počutili, ko bi Kostanjevičani malo bolj skrbeli za red in snago svojega kraja. Na skupnem sestanku krajevne organizacije SZDL, krajevnega odbora, sekcije za turizem in turističnega društva so gospodarjem priporočili, naj bi vsaj dvakrat na teden temeljito počistili pred hišami in na okna postavili rože. Vendar samo cvetje še ne bo olepšalo kraja, če ne bodo gospodarji hiš tudi prebellili in nekatere na novo ometali.

● Kostanjevičanom in izseljencem, ki se leto za letom mudijo v Kostanjevici, je eden najbolj priljubljenih športov čolnarjenje. V ta namen se bo množici čolnov, ki so last turističnega društva in zasebnikov, pridružilo še četrto novih.

● Pred dnevi je izšla prva številka »Kostanjeviškega glasnika«, glasila krajevne organizacije Socialistične zveze. Na trinajstih straneh je zbrano precej tehtno gradivo o družbeni in politični dejavnosti v Kostanjevici, to pa je zelo spodbuden korak k nadaljnjemu obveščanju javnosti o vseh važnih dogajanjih na območju krajevne organizacije SZDL.

Poskrbite, da bo sadna akcija čim bolj uspela. V času počitnic bodo zrele borovnice, jagode in češnje. Še pred zaključkom šolskega leta naredite načrt za organizirano nabiranje cenilnih in zdravih sadežev! S tem boste obogatili šolske malice.

Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva
Novo mesto

Surov borovničev sok

3 litre borovnic, jagod ali drugega jagodičja, 2 litra prekuhane in ohlajene vode, 4 dkg vinske kisline in na 1 liter tekočine 1 kg sladkorja. Jagodičje zmečkamo, prlijemo vodo in dodamo vinsko kislino ter pustimo stati 48 ur; med tem nekajkrat premešamo. Nato precedimo skozi krpo, zmerimo sok, dodamo sladkor in mešamo toliko časa, da se sladkor stopi. Nalijemo v čiste steklenice, zavežemo s čistimi krpami (ne s celofanom ali zamaški, ker po pripravi približno še 14 dni vre) in shranimo na suh, temen in zračen prostor.

BOROVNICEV SOK NA SOKOVNIK

5 kg borovnic, 1 kg sladkorja.
Vroč sok polnimo v pogrejte steklenice, dobro zamašimo ali zavežemo z dvojnimi celofanom.

BOROVNICEV KOMPOT

5 kg borovnic, 1 kg sladkorja, 5 g konzervansa.
V kozico s celim loščem damo plast prebranih in opranih borovnic in potresemo s sladkorjem ter to pomolvamo, da porabimo vse. Kozico postavimo na vročo štedilnikovo ploščo, da hitro zavre — posodo medtem večkrat potresemo, da se borovnice ne prismojijo in ne primejo dna. Približno v

8 minutah spuste sok in postanejo rdečkaste. Nato jih odstavimo, dodamo konzervans. Še vroče napolnimo v pogrejte steklenice, zavežemo z dvojnimi celofanom ali gumijastimi zamaški. Ohlajene steklenice shranimo na suh, zračen in temen prostor.

ČESNJE V NAVADNIH KOZARCIH

5 kg češenj — hrustavk, 1,5 kilograma sladkorja, pol litra vode, 2 dcl ruma ali žganja, 5 g konzervansa.
Vodo in sladkor zavremo, dodamo del opranih češenj, ko zavro, jih pobereho v pogrejte kozarce. Tako prevremo vse češnje, tekočino odstranimo, dodamo alkohol in konzervans, še vroče zlijemo v kozarce in takoj zavežemo.

ČESNJE V PATENTNIH KOZARCIH

3 kg češenj, 1 liter vode, 30 do 50 dkg sladkorja.
Vodo in sladkor prevremo. Češnje operemo, odcedimo in naložimo v patentne kozarce. Zalijemo z ohlajeno sladkorno raztopino, zapremo in kuhamo 25 minut pri 90 stopinjah Celzija (to je takrat, ko začne šumeti).

75 pionirjev v Dol. Toplicah

Okrajna Zveza DPM bo poleti organizirala tabor pri Dol. Toplicah za bodoče načelnike pionirskih odredov. V gozdčku, kjer je bil nekdanji tabor »Sutjeska«, bodo v prijetnih dneh, ki jih bodo bodoči načelniki pionirskih odredov prebili v naravi, na izletih v okolico Dol. Toplic in na pohodih po starih partizanskih poteh, preživeli mnogo lepega in zanimivega. Hkrati s tem pa se bodo s pomočjo predavateljev seznanili z nalogami pionirskih organizacij in s tem, kako jo je treba voditi.

DPM skrbi za počitek otrok

S pomočjo in s posredovanjem DPM bo letos prebilo po 3 tedne v otroških letoviščih Strunjan pri Koprniku in Borovik (otok Krk) 221 šolskih in predšolskih otrok iz naših občin. Otrokom zavarovane bo zdravstveno letovanje plačal Zavod za socialno zavarovanje. Ti grede na letovišče z napolneno zdravilnico in z odločbo zavoda. Otrokom zavarovancev plačajo počitek socialne službe pri občinah ali starši. Od 3. avgusta do 1. septembra bo v Strunjanu v okviru izmenjave otrok tuokviru avstrijska kolonija, di otrokom, ki bodo v Strunjanu v tem času, plačajo stroške organizacije ali starši. Organizacije na način nagrajujejo pionirje za njihovo pridnost. V vseh primerih je omogočen počitek ob morju tudi otro-

kom socialno šibkih staršev.

Okrajna zveza DPM je le organizator in zagotavlja našim otrokom prostor v naštetih letoviščih, izbor otrok, ki grede v kolonije, pa je prepuščen občinskim in osnovnim organizacijam DPM.

Bavdek četrti na troboju republik

Miro Bavdek se je znova izkazal v atletiki. Poročali smo že, da je bil uvrščen v reprezentanco LRS, vendar pa v konkurenci najboljših skakalcev v državi ni imel veliko upanja na dober plasman. Bavdek pa je znova presenetil. V Zagrebu je preskočil 180 cm in zasedel 4. mesto za obema predstavnikoma Srbije in najboljšim Hrvatom. Za seboj je pustil slovenskega rekorderja Vlado (Kladivar) in drugega predstavnika Hrvaške.

Med ostalimi sta nastopila v reprezentanci LRS tudi Penko in Spilar. Penko je bil v 14,99 metrov v sruvanju kroglice peti, Spilar pa tretji s 66,64 m v metu koplja, vendar se ni uspel uvrstiti v državno reprezentanco za bližnji dvboj z Norveško v Oslu. Pred njim sta bila Miletič 69,62 m) in Kostelec (72,92 metra).

Reprezentanca Novega mesta: druga

V nedeljo je bilo v Ljubljani veliko balinarsko telovnanje osmih mestnih reprezentanc, nastopile pa so naslednje reprezentance: Zagreb, Maribor, Nova Gorica, Sežana, Postojna, Novo mesto in Ljubljana z dvema ekipama. Tekmovali so na dveh igriščih na Viču, kjer se običajno vršijo tudi mednarodne tekme. Igrišča sta bila zelo grobi, kar pa ni najbolj ustrezalo nekaterim ekipam, ki še vedno igrajo na finih igriščih.

V prvem kolu je ekipa Novega mesta igrala s Postojno in zmagala s 13:5. Ostali rezultati prvega kola: Ljubljana I : Ljubljana II 13:11, Maribor : Sežana 2:0 v.o., Zagreb : Nova Gorica 13:5.

V polfinalu se je Novo mesto srečalo z Zagrebom, ki je v prejšnjem kolu odpravil Gorice. Tudi tukaj je odločalo boljše bilanje Novomeščanov, predvsem Plantana, ki je s prvimi kroglami pridobil veliko prednost. Novomeščani so slavili visoko zmago 13:2. V drugem kolu je Ljubljana odpravila Maribor s 13:5.

V finalu je Ljubljana premagala Novo mesto z rezultatom 13:1. To pa predvsem zato, ker je bil hreb naklonjen domačinom, da so igrali na igrišču,

Kratka zgodovina pingponga

Namizni tenis spada med najbolj priljubljene športe. V Jugoslaviji imamo nad 30.000 registriranih pingpongarjev in naš namizni tenis uživa v svetu velik ugled, saj je letos jugoslovanska državna reprezentanca evropski prvak.

Namizni tenis je dobila Evropa iz Kitajske in Japonske. Ze v 16. stoletju sta Francija in Anglija poznali razne kombinacije tenisa in namiznega tenisa kot zabavne igre, seveda še brez pravih in športnega namena. Loptarji in žogice so bili iz različnega materiala in tudi raznih velikosti.

V novejšem času, ko so začeli izdelovati žogice iz celuloide, je namizni tenis dobil novo ime: pingpong. ki se je hitro razširilo po vsem svetu. »Pingpong« je bil naziv tovarne, ki je prva izdelovala celuloidne žogice. Z gumo pokrit

Verska vzgoja razdvaja mladega človeka

»Kadar mi je mama prigovarjala, naj na boga ne pozabim, sem bila tiho, da je ne bi žalila, čeprav sem si mislila svoje.«

»Sprva sem hotela spreobrniti tudi mamo, a mi je bilo pozneje žal. Nje pač ne bi mogla spremeniti in je tudi ne maram, ker je že prestara in ji je vera v marsikateri težavi edina uteha.«

»Ker vem, kako globoko so verni, se jih ne upam več vznemirjati s svojimi nazori. Le to si želim, da bi me razumeli, da sem kljub drugačnemu prepričanju pošten človek.«

Tudi ti primeri pričajo, da različni pogledi na verska vprašanja sami po sebi ne odtujujejo otrok od doma in ne krnijo njihove ljubezni in spoštovanja do staršev.

ODLOČUJOČ VPLIV SOLE

Oglejmo si še vpliv šole na svetovnonazorski razvoj otroka. Otrok v predšolski dobi in tudi osnovnošolski

začetnik rad sledi vplivom doma in svojih staršev. Obdobje izrazitejši samostojnosti je še pred njim. V odnosu do vere še ne čuti večjih nasprotij in težav, pa jo lahko zato še mirno vključuje v svoj svet domišljije in pravljic. Toda otrok se razvija in vzporedno s tem dozorevajo njegovi pogledi na svet in življenje, ki pridejo do močnejšega izraza v predpubertetnem in še zlasti v pubertetnem obdobju. Prejšnjo dokašnjo in lahkotno fantazijsko dojetanje dogodkov v okolju zamenja mnogo večja kritičnost in težnja po globljem presojanju prirodnih in družbenih pojavov. Zato ni naključje, da stopijo sedaj zanj v ospredje svetovnonazorska idejna in moralna vprašanja, o katerih želi logičnih in razumljivih razlag. Starši, zlasti tisti, ki jih bremeni verski nazori, pa jih dogmatično razlagajo in zagovarjajo, zato otrokovih težav ne morejo več zadovoljiti. Njihovo vlogo prevzame šola, ki postaja mlademu človeku vsak dan

pomembnejši vir znanja in resnice.

Tega se mladi ljudje dobro zavedajo in vedo, da jim dom na vsa ta vprašanja v večini primerov ne more več dati zadovoljivih razlag. Tako pravijo:

»Kot zelo radoveden otrok sem imel kopico vprašanj, na katera sem želel odgovorov, n. pr.: Zakaj učiteljeva hčerka ne hodi k verouku? Zakaj se v šoli učimo tako, pri verouku pa drugače? Mama mi je sicer odgovarjala, toda njeni odgovori me niso zadovoljili... Naslonil sem se na šolo in pri učitelju iskal odgovore na zapletena vprašanja.«

Vidimo, da postane šola razvojna potreba mladega človeka in zato njenega vpliva nanj ni mogoče več zaustaviti, ne da bi mu delali veliko vzgojno-izobrazbeno škodo. Zato je pogostno namerno ali pa nenamerno zmanjševanje vpliva šole na otroka največkrat kaj malo učinkovalo posebno če je že večji in umsko bolj razvit. S tem škodujejo starši predvsem sebi,

ker si zmanjšujejo ugled in zaupanje. Večina mladih ljudi hitro začuti, na kateri strani je resnica in koga naj poslušajo. Šola jim odkriva iz dneva v dan spoznanja, ki izpodrivajo sence naivnega verovanja, temelječega na trilih tleh verskega dogmatizma. Za ilustracijo, kako odločilen vpliv ima šola na svetovnonazorsko opredelitev učencev, naj navedem nekaj primerov:

»Največji vpliv na moj stotovni nazor je imela šola in ga ima še danes. Šola mi je popolnoma izruvala stare verske korenine, ker mi je za razliko od doma omogočila, da sem o teh vprašanjih razmišljala...«

»Ko sem bil še doma, sem bil istega prepričanja kot starši. V šoli pa sem spoznal, da ni vse tako, kot sta me učila oče in mati. Lahko rečem, da je imela šola največji vpliv na moj svetovnonazorski razvoj.«

»V šolo sem imela vedno veliko zaupanje, saj je bila edina, ki mi je pomagala pri razčiščevanju nejasnih nazorov.«

Novomeški košarkarji v vodstvu!

PARTIZAN (Novo mesto) — PARTIZAN ZG. ŠIŠKA (Lj.) 83:65 (36:39)

Naše napovedi so se uresničile. Novomeški košarkarji so tudi v odločilni tekmi za prvo mesto v ligi ljubljanske podzveze zaigrali prav dobro — v posameznih delih tekme celo odlično — in zasluženo premagali doslej vodilno ekipo Partizana Zgornja Šiška z 15 točkami razlike!

Navzile temu, da je razlika v doseženih in prejšnjih točkah precejšnja, zmaga domače ekipe ni bila lahka. Posebno v prvem polčasu je bila petorica gostov popolnoma enakovredna, če ne celo boljše nasprotnik, v drugem delu pa je močno popustila. Vzrok je jasen: Ljubljanci so v Novo mesto prišli brez rezervnih igralcev in to se jim je maščevalo. Dodati pa moramo, da so tudi domači košarkarji v drugem delu tekme zaigrali precej bolje kot v prvem, ko so bili zaradi pomena te tekme vse preveč nervozni.

Vročina in oster tempo igre sta tokrat prispevala svoje. Po-

sledice so bile vidne posebno pri gostih, toda tudi pri domačih niso izostale. Požrtvovalni vodja novomeške ekipe in njen najboljši igralec na tej tekmi dr. Grandovec je bil proti koncu tekme tako omotičen, da skoraj ni razlikoval soigralcev od nasprotnikov (imel so tudi podobne zelene drese), proti koncu pa se je od utrujenosti zaradi hitrih »kontra« napadov, ki so bili odločilni za zmago, skoraj zgrudil.

Novomeška ekipa je tokrat sicer dosegla manj košev kot na tekmi z Jarčami, vendar pa je igrala bolje. Vzrok za manjšo učinkovitost je v zelo dobri obrambi Ljubljancanov, posebej v prvem polčasu. Tokrat smo videli nekaj zelo lepih in hitrih napadov in tudi preciznih metov od daleč ni manjkalo (Setina J). Najboljša domača igračica sta bila dr. Grandovec v napadu in in Setina I v obrambi, seveda pa so tudi vsi

ostali prispevali precejšen delež h končnemu uspehu.

Zmagovalna ekipa Partizana Novo mesto je nastopila v naslednji postavi (v oklepaju je izražena njihova učinkovitost — doseženi zadetki): dr. Grandovec (29), Spilhal (13), Kopač (12), Setina I (10), Petrič II (7), Potrč (6), Setina II (5), Franko, Petrič I, Knol in Blazič (vsii 0). Tekmo je pred blizu 300 gledalci dobro sodil Zule iz Domžal.

S to zmago so novomeški košarkarji po točkah dohiti Ljubljancane, ki so bili doslej stal-

no na prvem mestu. Zaradi boljše razlike v koših (Novomeščani 132, Ljubljancani 116) pa so vodilno mesto prevzeli novomeški košarkarji, ki upajo te mesto zaradi vedno boljše forme obdržati in se na kvalifikacijah uvrstiti v republiško ligo. Če jim ta načrt uspe, se nam prihodnje leto obetajo kvaliteten košarkarski tekme.

Ob zaključku prvega dela telovnanja (prvenstvo se bo nadaljevalo jeseni) objavljamo lestvico košarkarske lige ljubljanske podzveze:

Partizan, Novo mesto	12 (+132)
Partizan, Zg. Šiška	11 (+116)
Partizan, Šišovec	8 (+ 23)
Partizan, Ječica	6 (+ 3)
Partizan, Sp. Šiška	5 (- 2)
IKK Latiša	4 (- 41)
Partizan, Jarče	0 (-230)

Mladinsko prvenstvo Slovenije v odbojki

V soboto, 21. in nedeljo, 24. junija, bodo imeli novomeški ljubitelji odbojke lepo priložnost videti najboljšo mladinsko ekipo Slovenije, ki se bodo medile za naslove republiških prvakov.

Tekmovanje se bo pričelo v soboto ob 15. uri na Lokih. Mladinke bodo pričele tekmovanje v nedeljo dopoldne, ko bodo na sporedu tudi finalne tekme moških ekip.

Ali je to krškim rokometiščem v čast?

17. junija bi morala biti rokometna tekma med krmejskimi in krškimi rokometiščem. Vendar krških rokometiščem ni bilo v Krmeji. Ker svojega izostanka niso opravičili in ker se je zgodilo že tretjič zapored, da so krmejski igralci zaman pričakovali goste, krškimi igralcem to ne more biti v ponos in ugled.

D. B.

Prizor z nedeljske tekme v košarki na Lokih: uvodni skok za žogo. Čigava bo?

Balinarska liga Novega mesta: vodi PIONIR

Balinarska liga Novega mesta je pred koncem. Samo še dve koli je in zvedeli bomo, kdo je prvak Novega mesta za leto 1962. Do sedaj je temu naslovu najbližja ekipa Pionirja, ki še ni izgubila nobenega srečanja, zbrala je 12 točk. V prejšnjih kolih je Pionir v največjezi tekmi premagal ekipo Zeleničarja v obeh igrah, in sicer 13:5 in 13:3. Pionir je nato igral neodločeno z ONZ (13:4 in 10:13) ter gladko premagal Novotekts 13:4 in 13:3. Za ta uspeh je zaslužna vsa ekipa. Na drugem mestu je Zeleničar, ki je zaostal za dve točki, na tretjem ONZ, ki ima 9 točk, njej pa sledijo Poštar (7), Novotekts (7) in Borec (4). Največji podvig je naredil v povratnih srečanjih Borec, ki je po hudi borbi premagal ONZ z rezultatom 13:11 in 13:10.

V nedeljo, 25. junija, bo v Novem mestu prvič izvedeno okrajno prvenstvo v balinanju.

Novo mesto bodo zastopale prve tri ekipe novomeške lige, povabljeni pa so še: Celuloza (Krško), Rudar (Kamžarica) in Zidar (Kočevje). Tekmovanje bo po turnirskem sistemu, okrajni prvak pa bo zastopal Dolenjsko na republiškem prvenstvu.

(en)

KEGLJANJE: Pionir — TNZ (Ljubljana) 4897 : 4687

V nedeljo je Pionir gostoval v Ljubljani na šeststetnem kegljišču TNZ Ljubljana. Pionir je preizkusil še ostale igralce, ki v sredo niso nastopili za jugoslovanski pokal. Predvsem se je odlikoval Mrzjak (873 kegljev), pa tudi ostali tekmovalci so dosegli dobre rezultate: Barbič 828, Vuksinič 823, Vesel 824, Juntež 799. Pri domačih je bil odličen Stefe, ki je dosegel 872 kegljev. Zmagala je Pionirjeva ekipa z rezultatom 4897:4687.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 21. junija: Alojz Petek, 22. junija: Abacij Sobota, 23. junija: Kresnica Nedelja, 24. junija: Janez Ponedeljek, 25. junija: Jaroslav Torek, 26. junija: Gruda Sreda, 27. junija: Ema

ČESTITKI

Vse najboljše za god dragega in skrbnemu očku Alojzu Hrovatu z Rateža pri Novem mestu, mnami in ostalim pa lep pozdrav. — Martina in Toni iz Svica.

Alojzu Ovnličku, ki je na zdraviljenju, čestitajo za njegov praznik žena Elizabeta in hčerka Cirila z možem ter otrokoma Alenko in Mojco.

PREKLIC

Preključeno izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 333249. Marija Jan, Celovnik 6, p. Loka pri Zidanem mostu.

MAKROGLAS

OTROŠKI VOZIČEK, zelo lep, poceni prodam. Ogled in vse ostalo v baraki pri okraju, soba 3.

OMARO, skobelnik (Hobelbank) in vzdoljni štedilnik prodam. Naslov v upravi lista (763-62).

KUHINJSKO POHIŠTVO, dobro ohranjeno, prodam, Gutman, Dilančeva 1, Novo mesto.

MAJHNO POSESTVO z vinogradom ali brez njega poceni prodam. Pojasnila pri Mileni Petelin, Dečna sela 20, p. Artiče pri Brežicah.

NSU PERIMO 190, nemška izvedba, v odličnem stanju, prodam. Naslov v upravi lista (766-62).

GOSPODINJSKO POMOČNICO mlajših ali srednjih let iščemo k 4-lanski odrasli družini. — Plača zelo dobna. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe pošljite na upravo Dol. lista pod oznako »M. V. R.« (765-62).

GOSPODINJSKO POMOČNICO, pošteno, iščemo. Naslov v upravi lista (764-62).

ZAHVALE

Ob težki in žalostni izgubi dragega in dobrega moža, očeta

ANTONA FINKA iz Meniške vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence. Posebej se zahvaljujemo ZB, kmetijski zadrugi Dol. Toplice, vsem sorodnikom in znancom.

Zalujoča žena Ana, sinovi in hčerka z družinami

Jože Hribar iz Rastja 33, p. Hinja, se iskreno zahvaljuje Dolenjskemu listu, pa tudi darovalcu za nagrado, prejeto iz zadnjega zbranja.

KINO

Crnomelj: 22. in 23. junija ameriški barvni film »Najboljše od vsega«, 24. junija angleški film »Sinovi in ljubimci«, 26. in 27. junija ameriški barvni film »Zvestoba«.

Dol. Toplice: 21. in 24. junija ameriški film »Dnevnik Ane Frank«, 27. junija jugoslovanski film »Te noči«.

Kostanjevica: 21. junija ameriški film »Obtežina priča«, 24. junija ameriški barvni film »Vičita«, 27. junija ameriški film »Ljubezne popoldne«.

Metlika: 23. in 24. junija angleški film »Ker veter ne zna brati«, 27. junija francoski film »Procep«.

Novo mesto »Krka«: od 23. do 25. junija italijanski barvni film »Kruh, ljubezen in...«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVOMEŠKI MATIČNI URAD SPOROČA

V času od 11. do 18. junija je bilo rojenih 18 dečkov in 13 deklic.

Poročila sta se: Jože Hribar, monter PTT iz Družinske vasi, in Terezija aFbjan, uslužbenka iz Dol. Toplic.

Umrli so: Jože Mavrin, kmet iz Vimolja, 26 let; Pavel Pavlič, kmet iz Belčev, 61 let; Jože Pavlin, delavec iz Podstope, 24 let; Katarina Novak, družinska upokojenka iz Male Bučne vasi, 82 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Angela Božič iz Gome vasi — dečka, Jožica Mišica iz Crnomlja — deklčko, Marija Kaučič iz Mrzlega Studenca — dečka, Milena Poberaj iz Koblarjev — deklčko, Tončka Cimerman iz Gradisca — deklčko, Rozalija Urana iz Drag — dečka, Terezija Sošarič iz Metlike — deklčko, Anica Gorše iz Dragovanje vasi — dečka, Boža Blažnik iz Sevnice — deklčko, Veronika Spes iz Gradisca — dečka, Ivanka Srebrnjak iz Cegelnice — deklčko, Marija Bahor iz Jerneje vasi — dečka, Danica Majerle iz Vojre vasi — deklčko, Marija Teropšič iz Česnjice — deklčko, Cecilija Kek iz Rožempla — deklčko, Slavica Simončič iz Drašičev — dečka, Franciska Papež z Mirne — dečka, Ana Cervenčič iz Bršlina — dečka, Dragica Urbančič iz Cegelnice — deklčko, Breda Brajdič iz Podgorje — deklčko, Vida Starešinič iz Krasinca — dečka, Kristina Florjančič iz Gor. Karteljevega — deklčko.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Tončka Kovata, sina mizarja iz Bršlina, je podri avtomobil in mu poškodoval glavo. Marija Matoh, hči delavca iz Dol. Nemske vasi, je padla z gugalnice in si zlomila desno roko. Jožica Nemanž, hči kmetja iz Drašičev, je padla s kolesa in si poškodovala desno roko.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Miha Vogrin, delavec iz Brežane, je padel s kolesa in dobil poškodbe po obrazu. Ijudmila Žvar, gospodinja iz Praslada, si je pri padcu z motorja poškodovala glavo. Franc Struč, upokojenec iz Sremiča, si je pri padcu zlomil desno roko. Zofija Jurčan, gospodinja iz Razvorja, je padla in si poškodovala rebra. Zora Hotko, gospodinja iz Drezja, je padla z voza in si poškodovala desno roko. Josip Sonek, delavec iz Lopotljava, je padel z zidarskega odra in dobil poškodbe po vratu in glavi.

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Cvet: bele deteljice (120), rdeče deteljice (125 din). List: ozkolistnega trpotca (73), šmarcnice (300), gozdne jagode (100), jetrnika (300), melise (190), borovnice (100). Rastlina: krvavega mlečka (110), njivske mačehe (110), ravnodne ramsle (200), gronke ramsle (1000), pelina (40), melise (80), vodne kreše (120), želnica (150), zdrav. jetrnika (115), hribske rose (230), škročlice (115). Korenine: gozdnega korena (150), ropina (85), kumpave — bodce neže (25), trobentice (150), medvedovih tac (150), velikega divjega jareča (300), malega divjega jareča (300), sladkega korenika (150), male norice — male beladone (30), rumenega regrata (150), pekočih kopriv (30), srčne moči (200). Seme: jesenskega podleska (500). Lubje: brogovite (100), česmi-novih palic (73), krhlice (80). Navedene cene veljajo za zelišča brez tujih primesti in pravilno sušena. Nekvalitetnih zelišč ne odkupujemo. Priporočamo nabiranje lista šmarcnice. Šmarcnice se lahko do tri četrti osušiti na soncu, dokončno pa v seneli. Pri sušenju mora obdržati prirodno barvo.

od 26. do 28. junija ameriški barvni film »Dabri O'Gill«.

Mokronog: 23. in 24. junija francoski film »Ljubimca«, 27. junija nemški film »Ometa sreča«.

Semič: 24. junija ameriški film »Tetovirana roža«.

Sevnica: 23. in 24. junija jugoslovanski film »Kota 905«, 27. junija jugoslovanski film »Nočni izlet«.

Trebnje: 23. in 24. junija jugoslovanski barvni film »Skupno stanovanje«, 27. junija francoski film »Past za dekleta«.

Marija Ržen iz Dol. Dol — deklčko, Franciska Conta iz Miho-vega — dečka, Jožeta Brule iz Gor. Stare vasi — deklčko, Ivanka Cer iz Klinje vasi — dečka, Jelka Springer iz Loke — dečka, Ana Zorc iz Loga — deklčko, Angela Mlakovič z Roj — deklčko in Danijela Grm iz Vel. Loke — dečka. Glede na objavo v zadnji številki našega lista sporočamo, da ni rodila Fani Kovačič iz Gor. Vrhpolja, temveč je rodila Farij Kovačič iz Goriške vasi.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Nada Jovanovič iz Buševce vasi — dečka, Marija Ogorevc iz Brezine — dečka, Marija Tomše iz Cerne — dečka, Marija Pintarič iz Pavlove vasi — deklčko, Marija Kuntarič iz Zakota — dečka, Marija Kramar iz Podvinj — dečka, Marija Cirkniš iz Cirkniča — deklčko, Jožeta Agrež z Malga Vrha — deklčko.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Tončka Kovata, sina mizarja iz Bršlina, je podri avtomobil in mu poškodoval glavo. Marija Matoh, hči delavca iz Dol. Nemske vasi, je padla z gugalnice in si zlomila desno roko. Jožica Nemanž, hči kmetja iz Drašičev, je padla s kolesa in si poškodovala desno roko.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Miha Vogrin, delavec iz Brežane, je padel s kolesa in dobil poškodbe po obrazu. Ijudmila Žvar, gospodinja iz Praslada, si je pri padcu z motorja poškodovala glavo. Franc Struč, upokojenec iz Sremiča, si je pri padcu zlomil desno roko. Zofija Jurčan, gospodinja iz Razvorja, je padla in si poškodovala rebra. Zora Hotko, gospodinja iz Drezja, je padla z voza in si poškodovala desno roko. Josip Sonek, delavec iz Lopotljava, je padel z zidarskega odra in dobil poškodbe po vratu in glavi.

NESREČE

TRUPLO BLIZU POGORIŠCA

3. junija ob 4. uri zjutraj je izbruhnil požar na stanovanjskem poslopju Leopolda Cvara iz Velikega Oreška pri Stopičah. Ko so sosede in gasilci posneli požar, so našli v sobi, nad katero je gorelo, truplo šestletnega Leopolda Cvara. Po prvih ugotovitvah je Cvar stanovanje sam zažgal, nato pa se je obesil.

AVTOMOBIL V POTOKU

14. junija se je proti Sevnici peljal z osebnim avtomobilom Anton Umek iz Gor. Leskova pri Krškem. Ko se je v Canjah umikal kolesarju, je zapeljal na nasip in se prevrnil v po-

tok. Voznik in sopotnica se nista poškodovala, pač pa je bilo na avtomobilu za okrog 150.000 dinarjev škode.

OTROKA POD AVTOMOBILI

13. junija se je pri Obrežu teže poškodovala Danica Vidovič iz Obreža. Z drugimi otroki je stala pri avtomobilu. V trenutku, ko je mimo pripeljal tovornjak, ki ga je vozil Marjan Zorko iz Samobosa, pa je skočila na cesto. Tovornjak jo je zbil po teleh.

Podobna nesreča se je pripetila 11. junija v Mačkovicu pri Novem mestu. Pred avtomobil, ki je privozil po cesti, je ne-

načoma skočil Marjan Skedel iz Mačkova. Težjih poškodb ni bilo.

SMRTNA NESREČA PRI PREHITEVANJU

15. junija popoldne se je v Kostanjevici smrtno ponesrečil Janez Cvelbar iz Vrtnice, ki se je vračal s šentjernejkega sejma. V Kostanjevici je v galopu prehitel dva vprežna voza, ki sta peljala hlode. Ko je prehitel, je zapeljal najprej na levo, nato pa na desno stran ceste in zaradi vinenosti padel pod voz Alojza Menojedca. Cvelbarja je kolo nekaj časa rinito po cesti, vendar je kmalu poškodbam podlegel.

Bomba ubila dva dečka

16. junija ob 2. popoldne sta se v Trsteniku pri Sentrupertu smrtno ponesrečila brata 9-letni Jože in 6-letni Branko Lukek. Tega dne sta bila otroka sama doma, ker je mati odšla na Golnik obiskat bolnega moža. Branko je nekje iztaknil italijansko ročno bombo ter jo dal Jožetu. Ta je vzel kladivo in bombo ter s seboj povabil mlajšega brata. Jože je potem s kladivom tolkel po bombi toliko časa, dokler ni

eksplozirala, otroka pa sta bila pri priči mrtva. Nesreča naj bo še en pouk staršem, ki puščajo otroke same. Gotovo do podobnih nesreč (o teh smo že nekajkrat pisali) ne bi prišlo, če bi starši vedeli, kaj prinašajo otroci domov. Prav bi bilo, da bi otroke poučili, naj bombe in druge nevarne predmete pustijo pri miru, če jih najdejo, ali pa naj o njih obvestijo ljudi, ki se na te stvari bolj razumejo!

OBJAVE — RAZPISI

Razpis Litostrojevega izobraževalnega centra

Izobraževalni center v Litostroju razpisuje vpis v I. letnik industrijske šole za šolsko leto 1962-63 za naslednje poklice: modelni mizar, livar, strugar, ključavničar in obratni električar.

Izobraževanje traja v vseh poklicih 3 leta, izvenzemski študentje pa v času izobraževanja nagrado, ki je odvisna od uspeha in discipline.

Učenci imajo na razpolago vso opremo v internatu ter prejemajo v času izobraževanja nagrado, ki je odvisna od uspeha in discipline.

Pogoji za vpis so: 1. uspešno dokončana osemletka; 2. starost 15 let; 3. ustrežajoče zdravstveno stanje; 4. veselje do določenega poklica; 5. obveza, da bo učenec ostal po končanem šolanju zaposlen v podjetju Litostroj.

Ob vpisu naj kandidat predloži: 1. lastnorčno pisano prošnjo s kratkim življenjepisom in obvezno navedbo, katerega izmed poklicev se želi izučiti. Prošnje brez navedbe poklica bodo zavrnjene! Prošnje je treba kolikovat s 30 din državnih takse; 2. zadnje šolsko spričevalo; 3. rojstni list; 4. zdravniško spričevalo; 5. obvezo o zaposlitvi v Litostroju; 6. prošnjo za sprejem v internat.

Vpisovanje bo trajalo do 30. junija.

Vse nadaljnje informacije kakor tudi vse potrebne formulare dobite na upravi izobraževalnega centra Litostroj v Ljubljani, Dnjakovičeva 53, telefon štov. 33-511, interno 417.

UPRAVA CENTRA

Razpis kmetijske srednje šole Grm

Kmetijska srednja šola Grm — Novo mesto razpisuje za šolsko leto 1962-63 vpis: 1. v I. letnik živinorejsko-pojedeljske smeri na Grmu; 2. v I. letnik sadjarske smeri v Sevnici.

Pogoji za vpis so: končana osemletka in sprejemni izpit iz slovenščine in matematike — (slov. osemletke). Prijave za sprejem, kolikovane s 30 din, sprejema uprava šole do 27. junija.

Prijavi priložite: zadnje šolsko spričevalo in zdravniško potrdilo.

Sprejemni izpiti bodo 29. junija ob 9. uri na kmetijski srednji šoli Grm. — Interesenti za bivanje v internatu morajo

OBVESTILO KOMITENTOM

Komunalna banka v Novem mestu obvešča komitente, da bo od 20. junija 1962 dalje poslovala za stranke z deljenim delovnim časom vsako sredo, in sicer:

od 7. do 11. ure in od 14. do 17. ure, ostale dni v tednu pa redno od 7. do 11. ure.

Vabimo vlagatelje prihrankov in prosilce potrošniških posojil, da izkoristijo vsako sredo popoldanski čas za opravke v banki in s tem zmanjšajo izpad od dela v proizvodnji.

Razpis delovnega mesta

Avtopromet »Gorjanci« — Novo mesto — ima prosto delovno mesto kvalificiranega avtoapetnika

Nastop dela lahko takoj. Plača po pravilniku o delitvi osebnega dohodka.

Razpis delovnih mest

Cesno podjetje v Novem mestu razpisuje: 1. delovno mesto šefa terenskega obrata Novo mesto — pogoj: gradbeni tehnik s 3-letno prakso ali visoko kvalificiran delavec z 10-letno prakso. 2. Delovna mesta obratnih knjigovodij — pogoj: srednja strokovna izobrazba. 3. Delovno mesto strojepisca z znanjem stenografije. Ponudbe sprejemamo do 25. junija 1962.

RAZPIS ŠTIPENDIJ OZSŽ

Komisija za uveljavljanje zadave Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Novo mesto razpisuje štipendijo za študij na ekonomski fakulteti

v Ljubljani — zavarovalni oddelek, izbirna skupina socialnega zavarovanja.

Pogoji: dovršena srednja šola. Pri izbiri imajo prednost dosedanji štipendisti zavoda in otroci borcev NOV. Prošnje naslovljene na Okrajni zavod za socialno zavarovanje, Novo mesto, Kidričev trg 3, najpozneje do 5. julija 1962.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopčič, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka, 20 dinarjev — Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 806-11-3-24 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal 33 — TELEFON št. 127 — Rokopisje in fotografije ne vračamo — TISKA: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 19.30, 22.00, 24.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 22. JUNIJA: 8.35 20 minut vedre glasbe — 11.00 Dopoldne pri Wolfgangu Amadeju Mozartu — 12.15 Kmetijski nasveti: dr. Nežka Snoj: Prsičavost pri čebelah — 12.30 Glasbeni omnilbus — 14.35 Iz arhiva domačih in narodnih napevov in poskočnic — 17.05 Solisti tega tedna — 17.45 Italijanske in ameriške popevke — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Pojo vam jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 20.35 Spoznavajmo svet in domovino — 22.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 23. JUNIJA: 9.10 Zabavni kaledoskop — 11.00 Pell so na radijskih koncertih — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Milena Kač: Skropljenje proti najnevarnejšim boleznim in

škodljivcem v interzivnih sadovnjakih — 14.35 Naši poslusalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Trije Rožančevi in trije Prelovčevi zbori — 17.50 Zbor in orkester Gordon Jenkins — 18.30 Pojeta Jelka Cvetežar in Rafko Irgolič — 19.05 Domače viže se vrsijo brez odmora — 20.00 Za prijeten konec tedna — 22.15 Oddaja za naše izseljence. NEDELJA, 24. JUNIJA: 8.00 Mladinska radijska igra: France Bevk: Deček s piščalko — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 10.00 Se pomnite, tovariši... — 11.30 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslusalci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 14.15 Naši poslusalci čestitajo in pozdravljajo — 15.00 Humoreska tega tedna — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 17.05 Sportna nedelja — 20.00 Vaša pesem — vaša melodija — 22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana.

PONEDELJEK, 25. JUNIJA:

8.30 Arlje iz Figarove svatbe — 9.25 Veliko glasbe — malo instrumentov — 11.30 Pol ure pred dvajseto — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Milan Hafner: Da se mleko v poletju ne bo kvarilo — 14.35 Pesmi in pesni jugoslovanskih narodov — 17.05 Arlja skozi stoletja — 18.10 Portreti jugoslovanskih skladateljev zabavne glasbe — 20.00 Jugotonov juke-box — 22.15 Iz naše zbirke jazzovskih plošč.

TOREK, 26. JUNIJA: 8.35

Zabavni kaledoskop — 9.45 Popevke v narodnem tonu — 11.00 Skerjančeve skladbe v pisanih zasedbah — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Jožica Urbas: Zboljševanje plemenitih rej prašičev z zdravimi in preizkušeni živalmi — 14.35 Naši poslusalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Operetne uverture — 18.10 Domači napevi izpod zelenega Pohorja — 19.05 Dva plesa iz oper Knez Igor in Saloma — 20.30 Radijska igra: Tuja žena — 21.31 Mail klub

ljubitelj popevk — 23.05

Zvočni v noči. ŠVEDA, 27. JUNIJA: 8.05 Pisana orkestralna galerija — 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb — 9.40 Violina in klarinet — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Ivan Juran: Impregnacija lesa s silvanit solmi — 13.30 Glasbeni omnilbus — 14.35 Iz zgodnjih oper maestra Verdija — 15.40 Stari in novi posnetki Lajovca — 17.05 Soferjem ra pot — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Iz doline v planje. ČETRTEK, 28. JUNIJA: 8.30 Zabavni kaledoskop — 9.10 Vesele počitnice — 11.00 Orkestralne podobe iz Londona in Rima — 12.15 Kmetijski nasveti: Miki Pucko-Sešek: Gozdni sadeži v kmečki prehrani — 13.30 Glasbeni omnilbus — 14.35 Naši poslusalci čestitajo in pozdravljajo — 17.05 Koncert po željah poslusalcev — 19.05 Koncertna pianist Zdenko Marasovič — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer umetniške besede — 22.15 Srečanja jugoslovanskih in tujih izvajal-ov jazza.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu — IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Musar, Maks Pogačar, Miran Šlimč, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič. UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopčič, Drago Kastelic in Ivan Zoran. IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka, 20 dinarjev — Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 806-11-3-24 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal 33 — TELEFON št. 127 — Rokopisje in fotografije ne vračamo — TISKA: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.